

۱۲ يعني ڪافرن کي ڪو عذاب کان بچائڻ وارو ڪونهي.
۱۳ يعني ڪافرن الله تعاليٰ کي ڇڏي ٻين کي پنهنجو راءِ بناي
ورتي آهي. اهو باطل آهي.

۱۴ پر ۽ انهيءَ کي وائي بنائڻ مناسب آهي.

۱۵ دين جي ڳالهين مان ڪافر سان.

۱۶ قيامت جي ڏينهن توهان جي وچ ۾ فيصلو ٿيندو.
توهان انهن کي چئو.

۱۷ هرامرید

۱۸ يعني توهان جي جنس مان.

۱۹ يعني اُن شادي مان (خازن).

۲۰ مراد هيءُ آهي ته آسمان ۽ زمين جي سمورن خزانن
جون ڪنجيون، ترقي مينهن جا خزانا هجن يا رزق جا.

۲۱ جنهن جي لاءِ چاهي. اهو مالڪ آهي، رزق جون ڪنجيون
ان جي قدرت جي هٿ ۾ آهن.

۲۲ حضرت نوح عليه السلام شريعت وارن نين سگورن
ميسيني کان پهرين نبي آهي.

۲۳ اي سراپا توڙي حضور محراب سيد الانبياء صلي الله تعاليٰ
عليه وآله وسلم!

۲۴ معنيٰ هيءُ آهي ته حضرت نوح عليه السلام کان توهان
تائين اي محراب سيد الانبياء صلي الله تعاليٰ عليه وآله وسلم!

جيترا نبي سگوراڻيا، سيني جي لاءِ اسان دين جي هڪ نبي
وات مقرر ڪئي، جنهن ۾ اهي سڀ متفق آهن. اها وائي آهي.

۲۵ دين مان مراد اسلام آهي. معنيٰ هيءُ آهي ته الله تعاليٰ جي
توحيد ۽ طاعت ۾ ان تي ۽ ان جي رسولن تي، ڪتابن تي ۽ جزئي

ڏينهن تي ۽ باقي دين جي سڀني ضرورتن تي ايمان آڻڻ لازم ڪيو.
تاهي امور سيني نين سگورن جي امتن جي لاءِ هڪجهڙو آهي.

۲۶ حضرت علي المرتضى ڪرم الله تعاليٰ وجهه الڪريم فرما
ته جماعت رحمت ۽ فرقت عذاب آهي. خلاصو هي آهي

ته اصول دين ۾ سمر لاءِ مسلمان ترقي اهي ڪنهن وقت يا
ڪنهن امت جا هجن. برابر آهن. انهن ۾ ڪو اختلاف

۲۷ البت احڪام ۾ امتون پنهنجن احوال ۽ عيوض ۾
جي اعتبار سان الڳ آهن. جيئن الله تعاليٰ فرمايو لڪل جَعَلْنَا وَنُكْرُ شَرَّ عَ وَ مِنْهَا جَا. ۲۸ يعني ٻين کي ڇڏڻ ۽ توحيد اختيار ڪرڻ. ۲۹ پنهنجن ٻانهن مان انهيءَ کي توفيق
ڏئي ٿو. ۳۰ ۽ ان جي طاعت قبول ڪري.

رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمُونَ مَا لَهُمْ مِنْ دَرَجَةٍ وَلَا يُنصِرُ ۝ اِمْرًا تَخَذُوا مِنْ

۽ ظالمن جو ذڪر ورت هو ڏوڏي ڪو مددگار ۽ ڇا الله کان سواءِ ٻيا

دُونِ اُولِيَاءِ ۝ فَاللَّهُ هُوَ الْوَلِيُّ وَهُوَ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ

دلي ناهايائين ۽ الله تي ۽ وائي آهي ۽ اهوئي مُئل جياريندو ۽ اهو سڀ ڪجهه

شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝ وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ ۝

ڪري سگهي ٿو. ۲۱ ته توهان جنهن ڳالهه ۾ اختلاف ڪيو ۽ ان جو فيصلو الله جي حوالي آهي ۽

ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبِّي ۝ عَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ ۝ وَالْيَٰهَ اُنْيَبُ ۝ فَاطِرُ

اهو آهي الله منهنجو رب مون اُن تي ڀروسو ڪيو ۽ مان ان جي طرف رجوع ڪريان ٿو ۽ ڪا آسمان ۽

السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۝ جَعَلَ لَكُمْ مِّنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا ۝

زمين جو خالق، توهان جي واسطي توهان مان ٻيا جوڙا ٺاهيائين ۽ نر ۽ مادي جو ٻيا ٻيا.

الْاَنْعَامِ اَزْوَاجًا ۝ يَذَرُكُمْ فِيهِ لِيَصْلَحَ شَيْءٌ ۝ وَهُوَ

ان سان ۽ توهان جي نسل پکيڙي ٿو ۽ ان جهڙو ڪوبه شئي آهي اهوئي

السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ۝ لَهُ مَقَالِيدُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۝ يَبْسُطُ

ڏسي ٻڌي ٿو. انهيءَ جي واسطي آهن آسمان ۽ زمين جون ڪنجيون ۽ ڏوڏي وسيع ڪري ٿو

الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ۝ اِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ۝ شَرَعَ لَكُمْ

جنهن جي لاءِ ڪهڙي ۽ تنگ فرمائي ٿو ۽ بيٺڪ اهو سڀ ڪجهه ڄاڻي ٿو. توهان جي واسطي دين جي اها واد

مِّنَ الدِّينِ مَا وَصَّىٰ بِمْ نُوْحًا ۝ اَلَّذِي اَوْحَيْنَا اِلَيْكَ ۝ وَمَا

مقرر فرمايائين جنهن جو نوح کي به ڪوڏو ڏنو ۽ ڏيکاري ٿو ۽ جيڪي اسان تنهنجي طرف موڪليو ۽ ۲۸ جنهن جو

وَصَّيْنَا بِهٖ اِبْرٰهِيْمَ ۝ وَمُوسٰى وَعِيسٰى ۝ اَنۡ اَقِيْمُوا الدِّينَ ۝ وَلَا

حڪم اسان ابراهيم ۽ موسيٰ ۽ عيسيٰ کي ڏنو ۽ ۲۹ دين نيڪ رک ۽ ۳۰ ان ۾ توفيق

تَتَقَرُّوْا فِیْهِ ۝ کَبُرَ عَلٰی الْمُشْرِكِيْنَ مَا تَدْعُوْهُمْ اِلَیْهِ ۝ اَللّٰهُ يَجۡبِيْ

۽ ڏوڏو ۽ مشرڪن تي ڏاڍو ڏکيو آهي اهو ڪا جنهن جي طرف توهان انهن کي سڏيو ٿا. الله پنهنجي ويجهائي

اِلَیْهِ ۝ مِّنۡ يَّشَاءُ وَيَهۡدِي اِلَیْهِ ۝ مَنۡ يُّذِیۡبُ ۝ وَمَا تَقَرُّوْا اِلَّا

۳۱ ۽ ۳۲ ۽ ۳۳ ۽ ۳۴ ۽ ۳۵ ۽ ۳۶ ۽ ۳۷ ۽ ۳۸ ۽ ۳۹ ۽ ۴۰ ۽ ۴۱ ۽ ۴۲ ۽ ۴۳ ۽ ۴۴ ۽ ۴۵ ۽ ۴۶ ۽ ۴۷ ۽ ۴۸ ۽ ۴۹ ۽ ۵۰ ۽ ۵۱ ۽ ۵۲ ۽ ۵۳ ۽ ۵۴ ۽ ۵۵ ۽ ۵۶ ۽ ۵۷ ۽ ۵۸ ۽ ۵۹ ۽ ۶۰ ۽ ۶۱ ۽ ۶۲ ۽ ۶۳ ۽ ۶۴ ۽ ۶۵ ۽ ۶۶ ۽ ۶۷ ۽ ۶۸ ۽ ۶۹ ۽ ۷۰ ۽ ۷۱ ۽ ۷۲ ۽ ۷۳ ۽ ۷۴ ۽ ۷۵ ۽ ۷۶ ۽ ۷۷ ۽ ۷۸ ۽ ۷۹ ۽ ۸۰ ۽ ۸۱ ۽ ۸۲ ۽ ۸۳ ۽ ۸۴ ۽ ۸۵ ۽ ۸۶ ۽ ۸۷ ۽ ۸۸ ۽ ۸۹ ۽ ۹۰ ۽ ۹۱ ۽ ۹۲ ۽ ۹۳ ۽ ۹۴ ۽ ۹۵ ۽ ۹۶ ۽ ۹۷ ۽ ۹۸ ۽ ۹۹ ۽ ۱۰۰ ۽ ۱۰۱ ۽ ۱۰۲ ۽ ۱۰۳ ۽ ۱۰۴ ۽ ۱۰۵ ۽ ۱۰۶ ۽ ۱۰۷ ۽ ۱۰۸ ۽ ۱۰۹ ۽ ۱۱۰ ۽ ۱۱۱ ۽ ۱۱۲ ۽ ۱۱۳ ۽ ۱۱۴ ۽ ۱۱۵ ۽ ۱۱۶ ۽ ۱۱۷ ۽ ۱۱۸ ۽ ۱۱۹ ۽ ۱۲۰ ۽ ۱۲۱ ۽ ۱۲۲ ۽ ۱۲۳ ۽ ۱۲۴ ۽ ۱۲۵ ۽ ۱۲۶ ۽ ۱۲۷ ۽ ۱۲۸ ۽ ۱۲۹ ۽ ۱۳۰ ۽ ۱۳۱ ۽ ۱۳۲ ۽ ۱۳۳ ۽ ۱۳۴ ۽ ۱۳۵ ۽ ۱۳۶ ۽ ۱۳۷ ۽ ۱۳۸ ۽ ۱۳۹ ۽ ۱۴۰ ۽ ۱۴۱ ۽ ۱۴۲ ۽ ۱۴۳ ۽ ۱۴۴ ۽ ۱۴۵ ۽ ۱۴۶ ۽ ۱۴۷ ۽ ۱۴۸ ۽ ۱۴۹ ۽ ۱۵۰ ۽ ۱۵۱ ۽ ۱۵۲ ۽ ۱۵۳ ۽ ۱۵۴ ۽ ۱۵۵ ۽ ۱۵۶ ۽ ۱۵۷ ۽ ۱۵۸ ۽ ۱۵۹ ۽ ۱۶۰ ۽ ۱۶۱ ۽ ۱۶۲ ۽ ۱۶۳ ۽ ۱۶۴ ۽ ۱۶۵ ۽ ۱۶۶ ۽ ۱۶۷ ۽ ۱۶۸ ۽ ۱۶۹ ۽ ۱۷۰ ۽ ۱۷۱ ۽ ۱۷۲ ۽ ۱۷۳ ۽ ۱۷۴ ۽ ۱۷۵ ۽ ۱۷۶ ۽ ۱۷۷ ۽ ۱۷۸ ۽ ۱۷۹ ۽ ۱۸۰ ۽ ۱۸۱ ۽ ۱۸۲ ۽ ۱۸۳ ۽ ۱۸۴ ۽ ۱۸۵ ۽ ۱۸۶ ۽ ۱۸۷ ۽ ۱۸۸ ۽ ۱۸۹ ۽ ۱۹۰ ۽ ۱۹۱ ۽ ۱۹۲ ۽ ۱۹۳ ۽ ۱۹۴ ۽ ۱۹۵ ۽ ۱۹۶ ۽ ۱۹۷ ۽ ۱۹۸ ۽ ۱۹۹ ۽ ۲۰۰ ۽ ۲۰۱ ۽ ۲۰۲ ۽ ۲۰۳ ۽ ۲۰۴ ۽ ۲۰۵ ۽ ۲۰۶ ۽ ۲۰۷ ۽ ۲۰۸ ۽ ۲۰۹ ۽ ۲۱۰ ۽ ۲۱۱ ۽ ۲۱۲ ۽ ۲۱۳ ۽ ۲۱۴ ۽ ۲۱۵ ۽ ۲۱۶ ۽ ۲۱۷ ۽ ۲۱۸ ۽ ۲۱۹ ۽ ۲۲۰ ۽ ۲۲۱ ۽ ۲۲۲ ۽ ۲۲۳ ۽ ۲۲۴ ۽ ۲۲۵ ۽ ۲۲۶ ۽ ۲۲۷ ۽ ۲۲۸ ۽ ۲۲۹ ۽ ۲۳۰ ۽ ۲۳۱ ۽ ۲۳۲ ۽ ۲۳۳ ۽ ۲۳۴ ۽ ۲۳۵ ۽ ۲۳۶ ۽ ۲۳۷ ۽ ۲۳۸ ۽ ۲۳۹ ۽ ۲۴۰ ۽ ۲۴۱ ۽ ۲۴۲ ۽ ۲۴۳ ۽ ۲۴۴ ۽ ۲۴۵ ۽ ۲۴۶ ۽ ۲۴۷ ۽ ۲۴۸ ۽ ۲۴۹ ۽ ۲۵۰ ۽ ۲۵۱ ۽ ۲۵۲ ۽ ۲۵۳ ۽ ۲۵۴ ۽ ۲۵۵ ۽ ۲۵۶ ۽ ۲۵۷ ۽ ۲۵۸ ۽ ۲۵۹ ۽ ۲۶۰ ۽ ۲۶۱ ۽ ۲۶۲ ۽ ۲۶۳ ۽ ۲۶۴ ۽ ۲۶۵ ۽ ۲۶۶ ۽ ۲۶۷ ۽ ۲۶۸ ۽ ۲۶۹ ۽ ۲۷۰ ۽ ۲۷۱ ۽ ۲۷۲ ۽ ۲۷۳ ۽ ۲۷۴ ۽ ۲۷۵ ۽ ۲۷۶ ۽ ۲۷۷ ۽ ۲۷۸ ۽ ۲۷۹ ۽ ۲۸۰ ۽ ۲۸۱ ۽ ۲۸۲ ۽ ۲۸۳ ۽ ۲۸۴ ۽ ۲۸۵ ۽ ۲۸۶ ۽ ۲۸۷ ۽ ۲۸۸ ۽ ۲۸۹ ۽ ۲۹۰ ۽ ۲۹۱ ۽ ۲۹۲ ۽ ۲۹۳ ۽ ۲۹۴ ۽ ۲۹۵ ۽ ۲۹۶ ۽ ۲۹۷ ۽ ۲۹۸ ۽ ۲۹۹ ۽ ۳۰۰ ۽ ۳۰۱ ۽ ۳۰۲ ۽ ۳۰۳ ۽ ۳۰۴ ۽ ۳۰۵ ۽ ۳۰۶ ۽ ۳۰۷ ۽ ۳۰۸ ۽ ۳۰۹ ۽ ۳۱۰ ۽ ۳۱۱ ۽ ۳۱۲ ۽ ۳۱۳ ۽ ۳۱۴ ۽ ۳۱۵ ۽ ۳۱۶ ۽ ۳۱۷ ۽ ۳۱۸ ۽ ۳۱۹ ۽ ۳۲۰ ۽ ۳۲۱ ۽ ۳۲۲ ۽ ۳۲۳ ۽ ۳۲۴ ۽ ۳۲۵ ۽ ۳۲۶ ۽ ۳۲۷ ۽ ۳۲۸ ۽ ۳۲۹ ۽ ۳۳۰ ۽ ۳۳۱ ۽ ۳۳۲ ۽ ۳۳۳ ۽ ۳۳۴ ۽ ۳۳۵ ۽ ۳۳۶ ۽ ۳۳۷ ۽ ۳۳۸ ۽ ۳۳۹ ۽ ۳۴۰ ۽ ۳۴۱ ۽ ۳۴۲ ۽ ۳۴۳ ۽ ۳۴۴ ۽ ۳۴۵ ۽ ۳۴۶ ۽ ۳۴۷ ۽ ۳۴۸ ۽ ۳۴۹ ۽ ۳۵۰ ۽ ۳۵۱ ۽ ۳۵۲ ۽ ۳۵۳ ۽ ۳۵۴ ۽ ۳۵۵ ۽ ۳۵۶ ۽ ۳۵۷ ۽ ۳۵۸ ۽ ۳۵۹ ۽ ۳۶۰ ۽ ۳۶۱ ۽ ۳۶۲ ۽ ۳۶۳ ۽ ۳۶۴ ۽ ۳۶۵ ۽ ۳۶۶ ۽ ۳۶۷ ۽ ۳۶۸ ۽ ۳۶۹ ۽ ۳۷۰ ۽ ۳۷۱ ۽ ۳۷۲ ۽ ۳۷۳ ۽ ۳۷۴ ۽ ۳۷۵ ۽ ۳۷۶ ۽ ۳۷۷ ۽ ۳۷۸ ۽ ۳۷۹ ۽ ۳۸۰ ۽ ۳۸۱ ۽ ۳۸۲ ۽ ۳۸۳ ۽ ۳۸۴ ۽ ۳۸۵ ۽ ۳۸۶ ۽ ۳۸۷ ۽ ۳۸۸ ۽ ۳۸۹ ۽ ۳۹۰ ۽ ۳۹۱ ۽ ۳۹۲ ۽ ۳۹۳ ۽ ۳۹۴ ۽ ۳۹۵ ۽ ۳۹۶ ۽ ۳۹۷ ۽ ۳۹۸ ۽ ۳۹۹ ۽ ۴۰۰ ۽ ۴۰۱ ۽ ۴۰۲ ۽ ۴۰۳ ۽ ۴۰۴ ۽ ۴۰۵ ۽ ۴۰۶ ۽ ۴۰۷ ۽ ۴۰۸ ۽ ۴۰۹ ۽ ۴۱۰ ۽ ۴۱۱ ۽ ۴۱۲ ۽ ۴۱۳ ۽ ۴۱۴ ۽ ۴۱۵ ۽ ۴۱۶ ۽ ۴۱۷ ۽ ۴۱۸ ۽ ۴۱۹ ۽ ۴۲۰ ۽ ۴۲۱ ۽ ۴۲۲ ۽ ۴۲۳ ۽ ۴۲۴ ۽ ۴۲۵ ۽ ۴۲۶ ۽ ۴۲۷ ۽ ۴۲۸ ۽ ۴۲۹ ۽ ۴۳۰ ۽ ۴۳۱ ۽ ۴۳۲ ۽ ۴۳۳ ۽ ۴۳۴ ۽ ۴۳۵ ۽ ۴۳۶ ۽ ۴۳۷ ۽ ۴۳۸ ۽ ۴۳۹ ۽ ۴۴۰ ۽ ۴۴۱ ۽ ۴۴۲ ۽ ۴۴۳ ۽ ۴۴۴ ۽ ۴۴۵ ۽ ۴۴۶ ۽ ۴۴۷ ۽ ۴۴۸ ۽ ۴۴۹ ۽ ۴۵۰ ۽ ۴۵۱ ۽ ۴۵۲ ۽ ۴۵۳ ۽ ۴۵۴ ۽ ۴۵۵ ۽ ۴۵۶ ۽ ۴۵۷ ۽ ۴۵۸ ۽ ۴۵۹ ۽ ۴۶۰ ۽ ۴۶۱ ۽ ۴۶۲ ۽ ۴۶۳ ۽ ۴۶۴ ۽ ۴۶۵ ۽ ۴۶۶ ۽ ۴۶۷ ۽ ۴۶۸ ۽ ۴۶۹ ۽ ۴۷۰ ۽ ۴۷۱ ۽ ۴۷۲ ۽ ۴۷۳ ۽ ۴۷۴ ۽ ۴۷۵ ۽ ۴۷۶ ۽ ۴۷۷ ۽ ۴۷۸ ۽ ۴۷۹ ۽ ۴۸۰ ۽ ۴۸۱ ۽ ۴۸۲ ۽ ۴۸۳ ۽ ۴۸۴ ۽ ۴۸۵ ۽ ۴۸۶ ۽ ۴۸۷ ۽ ۴۸۸ ۽ ۴۸۹ ۽ ۴۹۰ ۽ ۴۹۱ ۽ ۴۹۲ ۽ ۴۹۳ ۽ ۴۹۴ ۽ ۴۹۵ ۽ ۴۹۶ ۽ ۴۹۷ ۽ ۴۹۸ ۽ ۴۹۹ ۽ ۵۰۰ ۽ ۵۰۱ ۽ ۵۰۲ ۽ ۵۰۳ ۽ ۵۰۴ ۽ ۵۰۵ ۽ ۵۰۶ ۽ ۵۰۷ ۽ ۵۰۸ ۽ ۵۰۹ ۽ ۵۱۰ ۽ ۵۱۱ ۽ ۵۱۲ ۽ ۵۱۳ ۽ ۵۱۴ ۽ ۵۱۵ ۽ ۵۱۶ ۽ ۵۱۷ ۽ ۵۱۸ ۽ ۵۱۹ ۽ ۵۲۰ ۽ ۵۲۱ ۽ ۵۲۲ ۽ ۵۲۳ ۽ ۵۲۴ ۽ ۵۲۵ ۽ ۵۲۶ ۽ ۵۲۷ ۽ ۵۲۸ ۽ ۵۲۹ ۽ ۵۳۰ ۽ ۵۳۱ ۽ ۵۳۲ ۽ ۵۳۳ ۽ ۵۳۴ ۽ ۵۳۵ ۽ ۵۳۶ ۽ ۵۳۷ ۽ ۵۳۸ ۽ ۵۳۹ ۽ ۵۴۰ ۽ ۵۴۱ ۽ ۵۴۲ ۽ ۵۴۳ ۽ ۵۴۴ ۽ ۵۴۵ ۽ ۵۴۶ ۽ ۵۴۷ ۽ ۵۴۸ ۽ ۵۴۹ ۽ ۵۵۰ ۽ ۵۵۱ ۽ ۵۵۲ ۽ ۵۵۳ ۽ ۵۵۴ ۽ ۵۵۵ ۽ ۵۵۶ ۽ ۵۵۷ ۽ ۵۵۸ ۽ ۵۵۹ ۽ ۵۶۰ ۽ ۵۶۱ ۽ ۵۶۲ ۽ ۵۶۳ ۽ ۵۶۴ ۽ ۵۶۵ ۽ ۵۶۶ ۽ ۵۶۷ ۽ ۵۶۸ ۽ ۵۶۹ ۽ ۵۷۰ ۽ ۵۷۱ ۽ ۵۷۲ ۽ ۵۷۳ ۽ ۵۷۴ ۽ ۵۷۵ ۽ ۵۷۶ ۽ ۵۷۷ ۽ ۵۷۸ ۽ ۵۷۹ ۽ ۵۸۰ ۽ ۵۸۱ ۽ ۵۸۲ ۽ ۵۸۳ ۽ ۵۸۴ ۽ ۵۸۵ ۽ ۵۸۶ ۽ ۵۸۷ ۽ ۵۸۸ ۽ ۵۸۹ ۽ ۵۹۰ ۽ ۵۹۱ ۽ ۵۹۲ ۽ ۵۹۳ ۽ ۵۹۴ ۽ ۵۹۵ ۽ ۵۹۶ ۽ ۵۹۷ ۽ ۵۹۸ ۽ ۵۹۹ ۽ ۶۰۰ ۽ ۶۰۱ ۽ ۶۰۲ ۽ ۶۰۳ ۽ ۶۰۴ ۽ ۶۰۵ ۽ ۶۰۶ ۽ ۶۰۷ ۽ ۶۰۸ ۽ ۶۰۹ ۽ ۶۱۰ ۽ ۶۱۱ ۽ ۶۱۲ ۽ ۶۱۳ ۽ ۶۱۴ ۽ ۶۱۵ ۽ ۶۱۶ ۽ ۶۱۷ ۽ ۶۱۸ ۽ ۶۱۹ ۽ ۶۲۰ ۽ ۶۲۱ ۽ ۶۲۲ ۽ ۶۲۳ ۽ ۶۲۴ ۽ ۶۲۵ ۽ ۶۲۶ ۽ ۶۲۷ ۽ ۶۲۸ ۽ ۶۲۹ ۽ ۶۳۰ ۽ ۶۳۱ ۽ ۶۳۲ ۽ ۶۳۳ ۽ ۶۳۴ ۽ ۶۳۵ ۽ ۶۳۶ ۽ ۶۳۷ ۽ ۶۳۸ ۽ ۶۳۹ ۽ ۶۴۰ ۽ ۶۴۱ ۽ ۶۴۲ ۽ ۶۴۳ ۽ ۶۴۴ ۽ ۶۴۵ ۽ ۶۴۶ ۽ ۶۴۷ ۽ ۶۴۸ ۽ ۶۴۹ ۽ ۶۵۰ ۽ ۶۵۱ ۽ ۶۵۲ ۽ ۶۵۳ ۽ ۶۵۴ ۽ ۶۵۵ ۽ ۶۵۶ ۽ ۶۵۷ ۽ ۶۵۸ ۽ ۶۵۹ ۽ ۶۶۰ ۽ ۶۶۱ ۽ ۶۶۲ ۽ ۶۶۳ ۽ ۶۶۴ ۽ ۶۶۵ ۽ ۶۶۶ ۽ ۶۶۷ ۽ ۶۶۸ ۽ ۶۶۹ ۽ ۶۷۰ ۽ ۶۷۱ ۽ ۶۷۲ ۽ ۶۷۳ ۽ ۶۷۴ ۽ ۶۷۵ ۽ ۶۷۶ ۽ ۶۷۷ ۽ ۶۷۸ ۽ ۶۷۹ ۽ ۶۸۰ ۽ ۶۸۱ ۽ ۶۸۲ ۽ ۶۸۳ ۽ ۶۸۴ ۽ ۶۸۵ ۽ ۶۸۶ ۽ ۶۸۷ ۽ ۶۸۸ ۽ ۶۸۹ ۽ ۶۹۰ ۽ ۶۹۱ ۽ ۶۹۲ ۽ ۶۹۳ ۽ ۶۹۴ ۽ ۶۹۵ ۽ ۶۹۶ ۽ ۶۹۷ ۽ ۶۹۸ ۽ ۶۹۹ ۽ ۷۰۰ ۽ ۷۰۱ ۽ ۷۰۲ ۽ ۷۰۳ ۽ ۷۰۴ ۽ ۷۰۵ ۽ ۷۰۶ ۽ ۷۰۷ ۽ ۷۰۸ ۽ ۷۰۹ ۽ ۷۱۰ ۽ ۷۱۱ ۽ ۷۱۲ ۽ ۷۱۳ ۽ ۷۱۴ ۽ ۷۱۵ ۽ ۷۱۶ ۽ ۷۱۷ ۽ ۷۱۸ ۽ ۷۱۹ ۽ ۷۲۰ ۽ ۷۲۱ ۽ ۷۲۲ ۽ ۷۲۳ ۽ ۷۲۴ ۽ ۷۲۵ ۽ ۷۲۶ ۽ ۷۲۷ ۽ ۷۲۸ ۽ ۷۲۹ ۽ ۷۳۰ ۽ ۷۳۱ ۽ ۷۳۲ ۽ ۷۳۳ ۽ ۷۳۴ ۽ ۷۳۵ ۽ ۷۳۶ ۽ ۷۳۷ ۽ ۷۳۸ ۽ ۷۳۹ ۽ ۷۴۰ ۽ ۷۴۱ ۽ ۷۴۲ ۽ ۷۴۳ ۽ ۷۴۴ ۽ ۷۴۵ ۽ ۷۴۶ ۽ ۷۴۷ ۽ ۷۴۸ ۽ ۷۴۹ ۽ ۷۵۰ ۽ ۷۵۱ ۽ ۷۵۲ ۽ ۷۵۳ ۽ ۷۵۴ ۽ ۷۵۵ ۽ ۷۵۶ ۽ ۷۵۷ ۽ ۷۵۸ ۽ ۷۵۹ ۽ ۷۶۰ ۽ ۷۶۱ ۽ ۷۶۲ ۽ ۷۶۳ ۽ ۷۶۴ ۽ ۷۶۵ ۽ ۷۶۶ ۽ ۷۶۷ ۽ ۷۶۸ ۽ ۷۶۹ ۽ ۷۷۰ ۽ ۷۷۱ ۽ ۷۷۲ ۽ ۷۷۳ ۽ ۷۷۴ ۽ ۷۷۵ ۽ ۷۷۶ ۽ ۷۷۷ ۽ ۷۷۸ ۽ ۷۷۹ ۽ ۷۸۰ ۽ ۷۸۱ ۽ ۷۸۲ ۽ ۷۸۳ ۽ ۷۸۴ ۽ ۷۸۵ ۽ ۷۸۶ ۽ ۷۸۷ ۽ ۷۸۸ ۽ ۷۸۹ ۽ ۷۹۰ ۽ ۷۹۱ ۽ ۷۹۲ ۽ ۷۹۳ ۽ ۷۹۴ ۽ ۷۹۵ ۽ ۷۹۶ ۽ ۷۹۷ ۽ ۷۹۸ ۽ ۷۹۹ ۽ ۸۰۰ ۽ ۸۰۱ ۽ ۸۰۲ ۽ ۸۰۳ ۽ ۸۰۴ ۽ ۸۰۵ ۽ ۸۰۶ ۽ ۸۰۷ ۽ ۸۰۸ ۽ ۸۰۹ ۽ ۸۱۰ ۽ ۸۱۱ ۽ ۸۱۲ ۽ ۸۱۳ ۽ ۸۱۴ ۽ ۸۱۵ ۽ ۸۱۶ ۽ ۸۱۷ ۽ ۸۱۸ ۽ ۸۱۹ ۽ ۸۲۰ ۽ ۸۲۱ ۽ ۸۲۲ ۽ ۸۲۳ ۽ ۸۲۴ ۽ ۸۲۵ ۽ ۸۲۶ ۽ ۸۲۷ ۽ ۸۲۸ ۽ ۸۲۹ ۽ ۸۳۰ ۽ ۸۳۱ ۽ ۸۳۲ ۽ ۸۳۳ ۽ ۸۳۴ ۽ ۸۳۵ ۽ ۸۳۶ ۽ ۸۳۷ ۽ ۸۳۸ ۽ ۸۳۹ ۽ ۸۴۰ ۽ ۸۴۱ ۽ ۸۴۲ ۽ ۸۴۳ ۽ ۸۴۴ ۽ ۸۴۵ ۽ ۸۴۶ ۽ ۸۴۷ ۽ ۸۴۸ ۽ ۸۴۹ ۽ ۸۵۰ ۽ ۸۵۱ ۽ ۸۵۲ ۽ ۸۵۳ ۽ ۸۵۴ ۽ ۸۵۵ ۽ ۸۵۶ ۽ ۸۵۷ ۽ ۸۵۸ ۽ ۸۵۹ ۽ ۸۶۰ ۽ ۸۶۱ ۽ ۸۶۲ ۽ ۸۶۳ ۽ ۸۶۴ ۽ ۸۶۵ ۽ ۸۶۶ ۽ ۸۶۷ ۽ ۸۶۸ ۽ ۸۶۹ ۽ ۸۷۰ ۽ ۸۷۱ ۽ ۸۷۲ ۽ ۸۷۳ ۽ ۸۷۴ ۽ ۸۷۵ ۽ ۸۷۶ ۽ ۸۷۷ ۽ ۸۷۸ ۽ ۸۷۹ ۽ ۸۸۰ ۽ ۸۸۱ ۽ ۸۸۲ ۽ ۸۸۳ ۽ ۸۸۴ ۽ ۸۸۵ ۽ ۸۸۶ ۽ ۸۸۷ ۽ ۸۸۸ ۽ ۸۸۹ ۽ ۸۹۰ ۽ ۸۹۱ ۽ ۸۹۲ ۽ ۸۹۳ ۽ ۸۹۴ ۽ ۸۹۵ ۽ ۸۹۶ ۽ ۸۹۷ ۽ ۸۹۸ ۽ ۸۹۹ ۽ ۹۰۰ ۽ ۹۰۱ ۽ ۹۰۲ ۽ ۹۰۳ ۽ ۹۰۴ ۽ ۹۰۵ ۽ ۹۰۶ ۽ ۹۰۷ ۽ ۹۰۸ ۽ ۹۰۹ ۽ ۹۱۰ ۽ ۹۱۱ ۽ ۹۱۲ ۽ ۹۱۳ ۽ ۹۱۴ ۽ ۹۱۵ ۽ ۹۱۶ ۽ ۹۱۷ ۽ ۹۱۸ ۽ ۹۱۹ ۽ ۹۲۰ ۽ ۹۲۱ ۽ ۹۲۲ ۽ ۹۲۳ ۽ ۹۲۴ ۽ ۹۲۵ ۽ ۹۲۶ ۽ ۹۲۷ ۽ ۹۲۸ ۽ ۹۲۹ ۽ ۹۳۰ ۽ ۹۳۱ ۽ ۹۳۲ ۽ ۹۳۳ ۽ ۹۳۴ ۽ ۹۳۵ ۽ ۹۳۶ ۽ ۹۳۷ ۽ ۹۳۸ ۽ ۹۳۹ ۽ ۹۴۰ ۽ ۹۴۱ ۽ ۹۴۲ ۽ ۹۴۳ ۽ ۹۴۴ ۽ ۹۴۵

[illegible]

۳۱ ۽ رياست ۽ ناحي جي حڪومت جي شوق ۾.

۳۲ ۽ عذاب جي مؤخر فرمائڻ جي.

۳۳ یعنی قیامت جي ڏينهن تائين.

۳۵ کافرن فی دنیا پر عذاب فرمائی گوی۔

٣٥ يهودي ۽ نصراني .

۳۲ یعنی پنهنجی کتاب تی مضبوط ایمان نہ تارکن یاہی معنی آہی
 نہ اہی قرآن پاک جی طرف کن یا محبر سید عالم محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ
 علیہ والہ وسلم جی طرف کن شک و پرہیل آہن۔

۳۱ يعني انهن ڪافرن جي ان اختلاف ۽ پریشاني جي سبب کان انهن کي
توحيد ۽ ملتِ حنيفي تي متفق ٿيڻ جي دعوت ڏيون.

۳۸ دین تی ۽ دین جی دعوت ڈیر تی .

۳۹ یعنی اللہ تعالیٰ سمورن کتابن تی: حیرۃ متفرق کنهن فی ایمان آیتلہا
ہُئا ۛ کنهن کان کفر کدہا.

۴۰ سمورین شان و سموری احوال و ہر فیصلی و .

۴۱۔ اسان سب ان جا مائٺا۔

۴۲۔ ہر مک منہجی عملی جزا اُتندو۔

٢٣ حجة حق ظاهر في حُكِّهِ. (وهذه الآية منسوخة بآية القتال).

٥٥. قسامة حرق وبنون

۵۵ این منجمله کتب دارن و این را در این کتابخانه

الذئب يعض حيط شجر

مُعَايَا اِنْزِمْزُا

هسا داسان جو ديني پرائو، اسان جو ڪتاب پرائو، اسان جو بي پهرائين

۴۹ یعنی ان پنهان نازل کیل کتاب پر عدل جو حکم و حق

ڪن مفسرين چيو ته ميان مان مراد محبب سيد عالم صلي الله تعالى عليه واله وسلم جن جي ذات گواهي آهن. ۽ شاعري ڪرڻ لاءِ. محبب حضرت پيغمبر ڪريم صلي الله تعالى عليه واله وسلم جن قیامت جو ذڪر فرمايو ته مشرڪن کي ڪذب جي طريقي سان چيو ته قیامت ڪڏهن ٿيندي؟ ان جي جواب ۾ هي آيت نازل ٿي. ۽ اهو ئي گمان ڪونه ته قیامت اچڻ واري ڏينهي، انهي ڪري مستحرم جي طريقي سان حلد ڏي مڃاڻ ٿا.

منزل ۶

٥٢٠ بشما را احسان كړي تونيكين تي به به بريان تي به به ايستايين چوپانگانا
 پر مشغول رهن تا به اهورانن كي بك سان هلاك د تركي. ٥٢٥ به زندگي
 جي كساد كي عطا فرماي تومومن كي به به كاركو به حكمت جي اقتضا به طابق. ٥٢٦
 حديث شريف پر آهي ته الله تعالي فرماي تومونهن جا كجه مومن پانها اهڙا
 آهن به جوشا هوڪاري سندن ايمان به قوت جو سبب آهي. جيڪڏهن مانهن
 كي فقير به محتاج كړي ڇڏيان تانهن جا عقيدانسد تي وڃن به هڪي پانها اهڙا
 آهن به جوتنگي به محتاجي انهن جي قوت به ايمان جو سبب آهي. جيڪڏهن مانهن
 كي شاهوڪار كړي مالدار بڻاي ڇڏيان تانهن جا عقيدانخراب تي وڃن. ٥٢٧
 يعني جنهن كي پنهنجن عملن مان آخرت جو نفعو مقصود هجي. ٥٢٨ ان تي نڪين
 جي توفيق ڏئي ڪري به ان جي لاءِ خيرات به طاعت جين وانئون آسان ڪري به
 ان جي نيكين جو ثواب وڌائي ڪري. ٥٢٩ يعني جنهن جو عمل فقط دنيا حاصل
 ڪري لاءِ هجي به اهو آخرت تي ايمان نه رکندو هجي (مدارڪ). ٥٣٠ يعني
 دنيا به حيرت واري لاءِ مقدور ڪيل آهي. ٥٣١ چيو ته ان آخرت جي لاءِ عمل ڪري
 نه آهي. ٥٣٢ معنيٰ هي آهي ته چاهي مڪي جاڪانن دين كي قبول ڪن تاهه
 جيڪو الله تعالي انهن جي لاءِ مقرر فرمايو يا انهن جاڪجه اهڙا شريڪ آهن
 شيطان وغيره. ٥٣٣ ڪري دين مان. ٥٣٤ جيڪو شريڪ به بعت جي انڪار
 تي مشغول آهي. ٥٣٥ يعني اهو دين الاهي جي خلاف آهي. ٥٣٦ به جزاي لاه
 قيامت جو دينهن مقرر فرمايو ويو هجي ها. ٥٣٧ به دنيا به تڪذيب
 ڪرڻ واري كي عذاب ڳرندو ڪريو هجي ها. ٥٣٨ آخرت به غلامن تان
 مراد هتي عاقل آهن. ٥٣٩ يعني ڪفر به خيانت عمن کان به جيڪي انهن دنيا به
 ڪمايا هئا هن انديشي کان ته هاڻي انهن جي سزا ملڻ واري آهي. ٥٤٠ ته نورو
 انهن کان ڪنهن به طرح پڇي نه سگهجن به ڇڻ يا نه ڇڻ. ٥٤١ رسالت جي تبليغ
 به ارشاد به هدايت. ٥٤٢ به نبين سڳورين جو اهڙو طريقو آهي. شارح تفريل به.
 حضرت ابن عباس رضو الله تعالي عنهما کان روايت ٿيل آهي ته جڏهن محبوب
 حضرت پيغمبر ڪريم صلي الله تعالي عليه واله وسلم جن مدينه طيبه ۾ رونق افروز
 ٿيا به انصاريان تونو ته محبوب عليه السلاطه والسلام جن جي ذمي خرچ ڪهڙا آهن
 به مال ڪجهه به آهي تانهن پالڻ به مشهور وڪير به حضور جن جاحق به احسان
 ياد ڪري محبوب ساڻين به جن جي خدمت به پيش ڪرڻ لاءِ تمام گهڻي مال
 گڏ ڪيا ويا به ان كي ڪي ڪري خدمت اقدس ۾ حاضر ٿيا به عرض ڪيا تون ته
 محبوب ساڻين جن جي صدي تي اسان كي هدايت ٿي به اسان ڪهڙي به کان چر تيارو
 لڌو به اسان تون تان ساڻين جن جا خرچ تمام گهڻا آهن. ان ڪري

اللَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ ۚ وَهُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ۝
 الله پنهنجي پانهن تي لطف فرمائيدو آهي ۽ ٥٢٥ جنهن كي گهري رزقي ڏي ٿو ۽ ٥٢٦ اهڙو قوت به عزت واداري آهي
 مَنْ كَانَ يُرِيدَ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ ۚ وَمَنْ كَانَ
 جيڪو آخرت جي پوک گهري ٥٢٥ اسان ان جي واسطي ان جي پوک وڌايون ٿا ۽ جيڪو دنيا جي
 يُرِيدَ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ ۝
 پوک چاهي ٥٢٥ اسان ان كي ان مان ڪجهه ڏينداسين ٥٢٦ به آخرت ۾ ان جو ڪوبه حصو نه آهي ٥٢٧
 أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ ۚ
 يا انهن جي واسطي شريڪ آهن ٥٢٨ جن انهن جي واسطي ٥٢٩ اهو دين ڪريو آهي ۽ ٥٣٠ انجنهن جي الله اجازت نه ڏني
 وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ
 ٥٣١ جيڪڏهن هڪ فيصلي جو راعو نه هجي ها ٥٣٢ هتي ٥٣٣ انهن ۾ فيصلي ڪري ڇڏجي ها ٥٣٤ به بيض ظلمن جي واسطي
 عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝ تَرَى الظَّالِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا كَسَبُوا وَهُمْ
 دروڻاڪ عذاب آهي ٥٣٥ تون ظالمن كي ڏسدين جو پنهنجي ڪرتون کان ڊڄندو رهندا ٥٣٦ به اهي انهن تي واقع
 وَاقِعٌ بِهِمْ ۚ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَةٍ
 تي رهندا ٥٣٧ به اهي جن ايمان آندو به ٥٣٨ ڪم ڪيا تون اهي جنت جي باغيچن ۾ آهن
 الْجَنَّةُ لَهُمْ ۚ وَأَيْشَاءُ وَنَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ۝
 انهن جي واسطي سندن رب وٽ آهي جيڪي گهڻا اهو ٿو ڏو فضل آهي.
 ذَلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ اللَّهُ عِبَادَهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 هي آهي جنهن جي خوشخبري ڏي ٿو الله پنهنجن پانهن نڪين ايمان آندو به ٥٣٩ ڪم ڪيا تون
 قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ ۚ وَمَنْ
 تون فرما به مان ٥٤٠ تي توهان کان ڪوبه بدل نه ٿو گهران ٥٤١ مگر قرابت جي محبت نه به جيڪو چڱو ڪم ڪري
 يَقْتَرِفْ حَسَنَةً نَّزِدْ لَهُ فِيهَا حَسَنًا ۚ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ ۝
 ٥٤٢ اسان ان جي واسطي ان ۾ ڌيڪ حسن ڏايون به ٥٤٣ الله بخشهار قدر فرمائو وارو آهي. ٥٤٤
 أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ۚ فَإِنْ يَشَأْ اللَّهُ يُخْذَهُ عَلَىٰ
 ٥٤٥ آهي چوڻ تان ته ان الله تي ڪو گهڙي آهي ٥٤٦ به الله چاهي ته ٥٤٧ جي ٥٤٨ حفاظت جي مهر فرماي

منزل ٢

اسان هي مال آستانا تي جي خادم جي خدمت ۾ نذر جي لاءِ آندو آهي به سويق قبول فرماي اسان جي عزت افزائي ڪئي وڃي. ان تي هي آيت ڪريمه نازل ٿي به محبوب ساڻين جن اهو مال واپس فرمايو.
 ٥٢٠ توهان تي لازم آهي به چيو ته مسلمانن جي وچ ۾ مودت به محبت واجب آهي، جيئن الله تعالي فرمايو اَلْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ به حديث شريف ۾ آهي ته مسلمان
 هڪ عمارت جي مثل آهن به جنهن جو هر هڪ حصو ٻئي حصي كي قوت به مدد پهچائي ٿو. جڏهن مسلمان ٻه هڪ ٻئي سان محبت واجب ٿي ته ٥٢١ به محبوب سيد عالم صلي الله تعالي عليه واله وسلم جن شاخن
 قدر محبت فرض ٿيندي. معنيٰ هي آهي ته مان هدايت به ارشاد ٿي ڪجهه اجور وڌو تون گهران به ٥٢٢ قرابت جاحق ته توهان تي واجب آهن به انهن جي لحاظ ڪريو به منهنجي قرابت وارا توهان جا به قرابتي آهن به انهن
 كي ايذا نه ڏيو. حضرت سعيد بن جبير کان روايت ٿيل آهي ته قرابت وارن مان مراد حضور محبوب سيد عالم صلي الله تعالي عليه واله وسلم جن جي آل پاڪ آهي (بخاري). مسئلو ته قرابت وارن مان ڪير ڪير
 آهن به ان ۾ گهڻا ئي قول آهن: (١) ان مان مراد حضرت علي، حضرت فاطمه به حسين ڪريمين رضو الله تعالي عناهم آهن. (٢) قرل هي آهي ته آل علي، آل عقيلا، آل جعفر به آل عباس مراد آهن. (٣) قرل
 هي به آهي ته محبوب ساڻين جن جا اهي اقارب مراد آهن به جن تي مدد توجرو آهي به اهي مخلص بني هاشم به بني مطلب آهن. حضور محبوب ساڻين جن جون ازواج مطهرات محبوب ساڻين جن اهل بيت ۾
 داخل آهن. مسئلو به حضور محبوب سيد عالم صلي الله تعالي عليه واله وسلم جن جي محبت به محبوب ساڻين جن جي اقارب جي محبت دين جي فرائض مان آهي. (جل به خازن وغيره). ٥٢٣ هتي
 نيك ڪم مان مراد يا محبوب رسول ڪريم صلي الله تعالي عليه واله وسلم جن جي آل پاڪ جي محبت آهي يا سمورا چڱا امور. ٥٢٤ محبوب سيد عالم صلي الله تعالي عليه واله وسلم جن جي نسبت مڪي جا
 ڪافر. ٥٢٥ منبر جي دعويٰ ڪري يا قرآن ڪريم كي ڪتاب الاهي به ٥٢٦ ڪري

قَلِيلٌ وَيَسْمُرُ اللَّهُ الْبَاطِلُ وَيُحِقُّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتٍ إِنَّهُ عَلِيمٌ
 بِذَاتِ الصُّدُورِ ۝ وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَ
 يَعْفُو عَنْ السيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ۝ وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ
 آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ ۝ وَالْكَافِرُونَ
 لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ۝ وَلَوْ بَسَطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَا
 فِي الْأَرْضِ وَلَكِنْ يُنْزِلُ بِقَدَرٍ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ بِعِبَادِهِ خَبِيرٌ
 بَصِيرٌ ۝ وَهُوَ الَّذِي يُنْزِلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا قَنَطُوا وَيَنْشُرُ
 رَحْمَتَهُ ۝ وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ ۝ وَمَنْ آيَاتِهِ خُلُقُ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَ فِيهِمَا مِنْ دَايَّةٍ ۝ وَهُوَ عَلَى جَمْعِهِمْ
 إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ ۝ وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فِيمَا كَسَبَتْ
 أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ ۝ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ ۝
 وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ۝ وَمَنْ آيَاتِهِ

۱۵۰ که تجوین ترهان کی انهن جي بدگوین کان ایذاء نہ پہچي .

۱۵۱ جيڪو ڪافر چين ٿا .

۱۵۲ جيڪي پنهنجي محبوب نبي عليه الصلوة والسلام جن تي نازل فرمايا
 آهڙي طرح ايمان ۾ ڪيائين جو انهن جي باطل کي مٽايائين ۽ اسلام جي ڪلي
 ڪي غالب ڪيائين .

۱۵۳ مسئلو: توبه مرهڪ گناهه کان واجب آهي ۽ توبه جي حقيقت
 هي آهي ته ماڻهو پراڻي ۽ نافرمانيءَ کان باز اچي ۽ جيڪو گناهه ان کان صادر
 ٿيو ته تنهن ۾ پشمان ٿئي ۽ وري هميشه گناهه کان پري رهڻ جو پڪو ارادو ڪري
 ۽ جيڪڏهن گناهه ۾ ڪنهن ٻانهي جي حق تلفي ٿي ٿي تان حق کان شرعي طريقي سان
 آزاد ٿئي .

۱۵۴ يعني جيتوڻيڪ اڳهر ٿوري طلب ڪيو هو ان کان زياده عطا فرمائي ٿو
 ۱۵۵ تڪرير غرور ۾ مبتلا ٿي ڪري .

۱۵۶ جنهن جي لاءِ جيتوڻيڪ رحمت جي تقاضا آهي ان کي ايترو عطا فرمائي ٿو

۱۵۷ ۽ ۱۵۸ ۾ مينهن سان نفوذي ٿي توبه ٿڪ ڪري ڏنڊ خرچائي ٿو .

۱۵۹ حشر جي لاءِ .

۱۶۰ هي خطاب مڪلف مؤمنن کي آهي جن کان گناهه ستره ٿين ٿا .

۱۶۱ مراد هي آهي ته دنيا ۾ جيڪي تڪليفون ۽ مصيبتون مؤمنن کي الله تعاليٰ

انهن جي گناهن جو ڪفارو ڪري ڇڏي ٿو ۽ ڪڏهن مؤمن جي تڪليف

ان جي درجن جي رفع جي لاءِ ٿئي ٿي جيئن بخاري ۽ مسلم جي حديث ۾ وارد

آهي . نبي سڳورل جيڪي گناهه کان پاڪ آهن ۽ ننڍا پاڻ جيڪي مڪلف

ڏانهن . هن آيت جا مخاطب ڏانهن . فائدو ڪي گمراهه فرقا جيڪي

دليل رهن ٿا ته ننڍن ٻارن کي جيڪا تڪليف پهچي ٿي . هن آيت مان ثابت

۱۶۲ ۱۶۳ ۱۶۴ ۱۶۵ ۱۶۶ ۱۶۷ ۱۶۸ ۱۶۹ ۱۷۰ ۱۷۱ ۱۷۲ ۱۷۳ ۱۷۴ ۱۷۵ ۱۷۶ ۱۷۷ ۱۷۸ ۱۷۹ ۱۸۰

۱۸۱ ۱۸۲ ۱۸۳ ۱۸۴ ۱۸۵ ۱۸۶ ۱۸۷ ۱۸۸ ۱۸۹ ۱۹۰ ۱۹۱ ۱۹۲ ۱۹۳ ۱۹۴ ۱۹۵ ۱۹۶ ۱۹۷ ۱۹۸ ۱۹۹ ۲۰۰

۲۰۱ ۲۰۲ ۲۰۳ ۲۰۴ ۲۰۵ ۲۰۶ ۲۰۷ ۲۰۸ ۲۰۹ ۲۱۰ ۲۱۱ ۲۱۲ ۲۱۳ ۲۱۴ ۲۱۵ ۲۱۶ ۲۱۷ ۲۱۸ ۲۱۹ ۲۲۰

۲۲۱ ۲۲۲ ۲۲۳ ۲۲۴ ۲۲۵ ۲۲۶ ۲۲۷ ۲۲۸ ۲۲۹ ۲۳۰ ۲۳۱ ۲۳۲ ۲۳۳ ۲۳۴ ۲۳۵ ۲۳۶ ۲۳۷ ۲۳۸ ۲۳۹ ۲۴۰

۲۴۱ ۲۴۲ ۲۴۳ ۲۴۴ ۲۴۵ ۲۴۶ ۲۴۷ ۲۴۸ ۲۴۹ ۲۵۰ ۲۵۱ ۲۵۲ ۲۵۳ ۲۵۴ ۲۵۵ ۲۵۶ ۲۵۷ ۲۵۸ ۲۵۹ ۲۶۰

۲۶۱ ۲۶۲ ۲۶۳ ۲۶۴ ۲۶۵ ۲۶۶ ۲۶۷ ۲۶۸ ۲۶۹ ۲۷۰ ۲۷۱ ۲۷۲ ۲۷۳ ۲۷۴ ۲۷۵ ۲۷۶ ۲۷۷ ۲۷۸ ۲۷۹ ۲۸۰

۲۸۱ ۲۸۲ ۲۸۳ ۲۸۴ ۲۸۵ ۲۸۶ ۲۸۷ ۲۸۸ ۲۸۹ ۲۹۰ ۲۹۱ ۲۹۲ ۲۹۳ ۲۹۴ ۲۹۵ ۲۹۶ ۲۹۷ ۲۹۸ ۲۹۹ ۳۰۰

۳۰۱ ۳۰۲ ۳۰۳ ۳۰۴ ۳۰۵ ۳۰۶ ۳۰۷ ۳۰۸ ۳۰۹ ۳۱۰ ۳۱۱ ۳۱۲ ۳۱۳ ۳۱۴ ۳۱۵ ۳۱۶ ۳۱۷ ۳۱۸ ۳۱۹ ۳۲۰

۳۲۱ ۳۲۲ ۳۲۳ ۳۲۴ ۳۲۵ ۳۲۶ ۳۲۷ ۳۲۸ ۳۲۹ ۳۳۰ ۳۳۱ ۳۳۲ ۳۳۳ ۳۳۴ ۳۳۵ ۳۳۶ ۳۳۷ ۳۳۸ ۳۳۹ ۳۴۰

۳۴۱ ۳۴۲ ۳۴۳ ۳۴۴ ۳۴۵ ۳۴۶ ۳۴۷ ۳۴۸ ۳۴۹ ۳۵۰ ۳۵۱ ۳۵۲ ۳۵۳ ۳۵۴ ۳۵۵ ۳۵۶ ۳۵۷ ۳۵۸ ۳۵۹ ۳۶۰

۳۶۱ ۳۶۲ ۳۶۳ ۳۶۴ ۳۶۵ ۳۶۶ ۳۶۷ ۳۶۸ ۳۶۹ ۳۷۰ ۳۷۱ ۳۷۲ ۳۷۳ ۳۷۴ ۳۷۵ ۳۷۶ ۳۷۷ ۳۷۸ ۳۷۹ ۳۸۰

۳۸۱ ۳۸۲ ۳۸۳ ۳۸۴ ۳۸۵ ۳۸۶ ۳۸۷ ۳۸۸ ۳۸۹ ۳۹۰ ۳۹۱ ۳۹۲ ۳۹۳ ۳۹۴ ۳۹۵ ۳۹۶ ۳۹۷ ۳۹۸ ۳۹۹ ۴۰۰

۴۰۱ ۴۰۲ ۴۰۳ ۴۰۴ ۴۰۵ ۴۰۶ ۴۰۷ ۴۰۸ ۴۰۹ ۴۱۰ ۴۱۱ ۴۱۲ ۴۱۳ ۴۱۴ ۴۱۵ ۴۱۶ ۴۱۷ ۴۱۸ ۴۱۹ ۴۲۰

۴۲۱ ۴۲۲ ۴۲۳ ۴۲۴ ۴۲۵ ۴۲۶ ۴۲۷ ۴۲۸ ۴۲۹ ۴۳۰ ۴۳۱ ۴۳۲ ۴۳۳ ۴۳۴ ۴۳۵ ۴۳۶ ۴۳۷ ۴۳۸ ۴۳۹ ۴۴۰

۴۴۱ ۴۴۲ ۴۴۳ ۴۴۴ ۴۴۵ ۴۴۶ ۴۴۷ ۴۴۸ ۴۴۹ ۴۵۰ ۴۵۱ ۴۵۲ ۴۵۳ ۴۵۴ ۴۵۵ ۴۵۶ ۴۵۷ ۴۵۸ ۴۵۹ ۴۶۰

۴۶۱ ۴۶۲ ۴۶۳ ۴۶۴ ۴۶۵ ۴۶۶ ۴۶۷ ۴۶۸ ۴۶۹ ۴۷۰ ۴۷۱ ۴۷۲ ۴۷۳ ۴۷۴ ۴۷۵ ۴۷۶ ۴۷۷ ۴۷۸ ۴۷۹ ۴۸۰

۴۸۱ ۴۸۲ ۴۸۳ ۴۸۴ ۴۸۵ ۴۸۶ ۴۸۷ ۴۸۸ ۴۸۹ ۴۹۰ ۴۹۱ ۴۹۲ ۴۹۳ ۴۹۴ ۴۹۵ ۴۹۶ ۴۹۷ ۴۹۸ ۴۹۹ ۵۰۰

۵۰۱ ۵۰۲ ۵۰۳ ۵۰۴ ۵۰۵ ۵۰۶ ۵۰۷ ۵۰۸ ۵۰۹ ۵۱۰ ۵۱۱ ۵۱۲ ۵۱۳ ۵۱۴ ۵۱۵ ۵۱۶ ۵۱۷ ۵۱۸ ۵۱۹ ۵۲۰

۵۲۱ ۵۲۲ ۵۲۳ ۵۲۴ ۵۲۵ ۵۲۶ ۵۲۷ ۵۲۸ ۵۲۹ ۵۳۰ ۵۳۱ ۵۳۲ ۵۳۳ ۵۳۴ ۵۳۵ ۵۳۶ ۵۳۷ ۵۳۸ ۵۳۹ ۵۴۰

۵۴۱ ۵۴۲ ۵۴۳ ۵۴۴ ۵۴۵ ۵۴۶ ۵۴۷ ۵۴۸ ۵۴۹ ۵۵۰ ۵۵۱ ۵۵۲ ۵۵۳ ۵۵۴ ۵۵۵ ۵۵۶ ۵۵۷ ۵۵۸ ۵۵۹ ۵۶۰

۵۶۱ ۵۶۲ ۵۶۳ ۵۶۴ ۵۶۵ ۵۶۶ ۵۶۷ ۵۶۸ ۵۶۹ ۵۷۰ ۵۷۱ ۵۷۲ ۵۷۳ ۵۷۴ ۵۷۵ ۵۷۶ ۵۷۷ ۵۷۸ ۵۷۹ ۵۸۰

۵۸۱ ۵۸۲ ۵۸۳ ۵۸۴ ۵۸۵ ۵۸۶ ۵۸۷ ۵۸۸ ۵۸۹ ۵۹۰ ۵۹۱ ۵۹۲ ۵۹۳ ۵۹۴ ۵۹۵ ۵۹۶ ۵۹۷ ۵۹۸ ۵۹۹ ۶۰۰

۶۰۱ ۶۰۲ ۶۰۳ ۶۰۴ ۶۰۵ ۶۰۶ ۶۰۷ ۶۰۸ ۶۰۹ ۶۱۰ ۶۱۱ ۶۱۲ ۶۱۳ ۶۱۴ ۶۱۵ ۶۱۶ ۶۱۷ ۶۱۸ ۶۱۹ ۶۲۰

۶۲۱ ۶۲۲ ۶۲۳ ۶۲۴ ۶۲۵ ۶۲۶ ۶۲۷ ۶۲۸ ۶۲۹ ۶۳۰ ۶۳۱ ۶۳۲ ۶۳۳ ۶۳۴ ۶۳۵ ۶۳۶ ۶۳۷ ۶۳۸ ۶۳۹ ۶۴۰

۶۴۱ ۶۴۲ ۶۴۳ ۶۴۴ ۶۴۵ ۶۴۶ ۶۴۷ ۶۴۸ ۶۴۹ ۶۵۰ ۶۵۱ ۶۵۲ ۶۵۳ ۶۵۴ ۶۵۵ ۶۵۶ ۶۵۷ ۶۵۸ ۶۵۹ ۶۶۰

۶۶۱ ۶۶۲ ۶۶۳ ۶۶۴ ۶۶۵ ۶۶۶ ۶۶۷ ۶۶۸ ۶۶۹ ۶۷۰ ۶۷۱ ۶۷۲ ۶۷۳ ۶۷۴ ۶۷۵ ۶۷۶ ۶۷۷ ۶۷۸ ۶۷۹ ۶۸۰

۶۸۱ ۶۸۲ ۶۸۳ ۶۸۴ ۶۸۵ ۶۸۶ ۶۸۷ ۶۸۸ ۶۸۹ ۶۹۰ ۶۹۱ ۶۹۲ ۶۹۳ ۶۹۴ ۶۹۵ ۶۹۶ ۶۹۷ ۶۹۸ ۶۹۹ ۷۰۰

۷۰۱ ۷۰۲ ۷۰۳ ۷۰۴ ۷۰۵ ۷۰۶ ۷۰۷ ۷۰۸ ۷۰۹ ۷۱۰ ۷۱۱ ۷۱۲ ۷۱۳ ۷۱۴ ۷۱۵ ۷۱۶ ۷۱۷ ۷۱۸ ۷۱۹ ۷۲۰

۷۲۱ ۷۲۲ ۷۲۳ ۷۲۴ ۷۲۵ ۷۲۶ ۷۲۷ ۷۲۸ ۷۲۹ ۷۳۰ ۷۳۱ ۷۳۲ ۷۳۳ ۷۳۴ ۷۳۵ ۷۳۶ ۷۳۷ ۷۳۸ ۷۳۹ ۷۴۰

السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَيَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ

انھن تي آھي جيڪي ۱۵۱ ماڻھن تي ظلم ڪن ٿا ۽ زمين ۾ ناحق سرڪشي

بَغِيرَ الْحَقِّ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝۲۲ وَلَسَنَ صَبْرٌ وَعَقَرٌ

ڪند آھن ۱۵۲ انھن جي واسطي دردناڪ عذاب آھي ۽ بيشڪ جنھن صبر ڪيو ۱۵۳ ۽ بخشيا سڀين

إِنَّ ذَٰلِكَ لَمِنْ عَذْمِ الْأُمُورِ ۝۲۳ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ

۲۴ ۽ يقيناً آھي ھمت جا ڪم آھن . ۽ جنھن کي الله گمراھ ڪري ان جو ڪم بہ

مِنْ دَرِيٍّ مِّنْ بَعْدِهِ وَتَرَى الظَّالِمِينَ لَمَّا رَأَوْا الْعَذَابَ

رفيق نہ آھي الله جي سامھون ۱۵۴ ۽ تون ظالمن کي ۲۵ ۽ سندن جنھن جو عذاب ۲۶ ۽ سدا ۱۵۵ چوند ا ڇا

يَقُولُونَ هَلْ إِلَىٰ مَرَدٍّ مِّنْ سَبِيلٍ ۝۲۴ وَتَرَهُمْ يُعْرَضُونَ

۱۵۶ واپس وڃڻ جو ڪو رستو آھي . ۽ تون انھن کي ۲۷ ۽ سندن چوڻ تي پيش ڪيا ويندا آھن

عَلَيْهَا خَشَعَتِ مِنَ الدَّلَالِ يَنْظُرُونَ مِنْ طَرَفٍ خَفِيٍّ وَقَالَ

خوار ۽ کان ڊھيل ڄمھيل چور ۱۵۷ نظرون سان ۲۸ ۽ سدا آھن ۱۵۸ ۽ ايمان وارا

الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ الْخٰسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَأَهْلِيَهُمْ

چوند ايشڪ لھائي ۱۵۹ ۽ انھن جن نقصان ۱۶۰ ۽ پنھنجي پاڻ کي ۱۶۱ ۽ پنھنجن گھم وارن کي قیامت جي ۱۶۲

يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَلَا إِنَّ الظَّالِمِينَ فِي عَذَابٍ مُّقِيمٍ ۝۲۵ وَمَا كَانَ لَهُمْ

۱۶۳ ۽ بيشڪ ظالم ۱۶۴ ھميشه جي عذاب ۱۶۵ ۽ انھن جا ڪي بہ دوست نہ ٿيا

مِّنْ أَوْلِيَاءٍ يَنْصُرُونَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ

۱۶۶ جيڪي الله جي سامھون انھن جي مدد ڪن ڪلا ۱۶۷ ۽ جنھن کي الله گمراھ ڪري ان جي واسطي

فَمَا لَهُ مِنْ سَبِيلٍ ۝۲۶ اسْتَجِيبُوا لِلرَّيِّكِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَّ

ڪو بہ رستو نہ آھي . ۱۶۸ ۽ پنھنجي رب جو حڪم ۱۶۹ ۽ ان ۱۷۰ ۽ انھن جي اچڻ کان اڳي جيڪو

يَوْمٌ لَا مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللَّهِ مَا لَكُم مِّنْ فُلٍ يَّوْمَئِذٍ وَمَا لَكُم

۱۷۱ جي طرف کان ٽوڙ وارو نہ آھي ۱۷۲ ان ۱۷۳ ۽ انھن توهان جي واسطي ۱۷۴ ۽ ڪا پناهه جي جاءِ ھوندي ۱۷۵ ۽ نہ ٿي

مِّنْ تَكْبِيرٍ ۝۲۷ فَإِنْ أَعْرَضُوا فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا ۝۲۸

۱۷۶ توهان انڪار ڪري سگھندؤ ۱۷۷ ۽ پوءِ جيڪڏھن انھن ۱۷۸ ۽ توهان سان ترڪي انھن تي ۱۷۹ ۽ ڪا پناهه نہ ھوندي آھي ۱۸۰

منزل ۲

۱۵۱ ابتداء . ۱۵۲ تصور ۽ ناظر مانيءَ جو انڪار ڪري . ڪا ظلم ۽ ايذا ۽ بدلو

۱۵۳ ۽ ۱۵۴ جوان کي عذاب کان بچائي رکي . ۱۵۵ قیامت جي ڏينھن . ۱۵۶ يعني ڏيکارڻ

۱۵۷ ۽ ۱۵۸ ۽ ۱۵۹ ۽ ۱۶۰ ۽ ۱۶۱ ۽ ۱۶۲ ۽ ۱۶۳ ۽ ۱۶۴ ۽ ۱۶۵ ۽ ۱۶۶ ۽ ۱۶۷ ۽ ۱۶۸ ۽ ۱۶۹ ۽ ۱۷۰ ۽ ۱۷۱ ۽ ۱۷۲ ۽ ۱۷۳ ۽ ۱۷۴ ۽ ۱۷۵ ۽ ۱۷۶ ۽ ۱۷۷ ۽ ۱۷۸ ۽ ۱۷۹ ۽ ۱۸۰

۱۸۱ ۽ ۱۸۲ ۽ ۱۸۳ ۽ ۱۸۴ ۽ ۱۸۵ ۽ ۱۸۶ ۽ ۱۸۷ ۽ ۱۸۸ ۽ ۱۸۹ ۽ ۱۹۰ ۽ ۱۹۱ ۽ ۱۹۲ ۽ ۱۹۳ ۽ ۱۹۴ ۽ ۱۹۵ ۽ ۱۹۶ ۽ ۱۹۷ ۽ ۱۹۸ ۽ ۱۹۹ ۽ ۲۰۰

۲۰۱ ۽ ۲۰۲ ۽ ۲۰۳ ۽ ۲۰۴ ۽ ۲۰۵ ۽ ۲۰۶ ۽ ۲۰۷ ۽ ۲۰۸ ۽ ۲۰۹ ۽ ۲۱۰ ۽ ۲۱۱ ۽ ۲۱۲ ۽ ۲۱۳ ۽ ۲۱۴ ۽ ۲۱۵ ۽ ۲۱۶ ۽ ۲۱۷ ۽ ۲۱۸ ۽ ۲۱۹ ۽ ۲۲۰

۲۲۱ ۽ ۲۲۲ ۽ ۲۲۳ ۽ ۲۲۴ ۽ ۲۲۵ ۽ ۲۲۶ ۽ ۲۲۷ ۽ ۲۲۸ ۽ ۲۲۹ ۽ ۲۳۰ ۽ ۲۳۱ ۽ ۲۳۲ ۽ ۲۳۳ ۽ ۲۳۴ ۽ ۲۳۵ ۽ ۲۳۶ ۽ ۲۳۷ ۽ ۲۳۸ ۽ ۲۳۹ ۽ ۲۴۰

۲۴۱ ۽ ۲۴۲ ۽ ۲۴۳ ۽ ۲۴۴ ۽ ۲۴۵ ۽ ۲۴۶ ۽ ۲۴۷ ۽ ۲۴۸ ۽ ۲۴۹ ۽ ۲۵۰ ۽ ۲۵۱ ۽ ۲۵۲ ۽ ۲۵۳ ۽ ۲۵۴ ۽ ۲۵۵ ۽ ۲۵۶ ۽ ۲۵۷ ۽ ۲۵۸ ۽ ۲۵۹ ۽ ۲۶۰

۲۶۱ ۽ ۲۶۲ ۽ ۲۶۳ ۽ ۲۶۴ ۽ ۲۶۵ ۽ ۲۶۶ ۽ ۲۶۷ ۽ ۲۶۸ ۽ ۲۶۹ ۽ ۲۷۰ ۽ ۲۷۱ ۽ ۲۷۲ ۽ ۲۷۳ ۽ ۲۷۴ ۽ ۲۷۵ ۽ ۲۷۶ ۽ ۲۷۷ ۽ ۲۷۸ ۽ ۲۷۹ ۽ ۲۸۰

۲۸۱ ۽ ۲۸۲ ۽ ۲۸۳ ۽ ۲۸۴ ۽ ۲۸۵ ۽ ۲۸۶ ۽ ۲۸۷ ۽ ۲۸۸ ۽ ۲۸۹ ۽ ۲۹۰ ۽ ۲۹۱ ۽ ۲۹۲ ۽ ۲۹۳ ۽ ۲۹۴ ۽ ۲۹۵ ۽ ۲۹۶ ۽ ۲۹۷ ۽ ۲۹۸ ۽ ۲۹۹ ۽ ۳۰۰

۳۰۱ ۽ ۳۰۲ ۽ ۳۰۳ ۽ ۳۰۴ ۽ ۳۰۵ ۽ ۳۰۶ ۽ ۳۰۷ ۽ ۳۰۸ ۽ ۳۰۹ ۽ ۳۱۰ ۽ ۳۱۱ ۽ ۳۱۲ ۽ ۳۱۳ ۽ ۳۱۴ ۽ ۳۱۵ ۽ ۳۱۶ ۽ ۳۱۷ ۽ ۳۱۸ ۽ ۳۱۹ ۽ ۳۲۰

اباءنا على امة واحدة وانا على ائمتهم مقتدون ﴿١﴾ قل اولو جنتكم
 ترون ؟ اسان انهن جي نشان تي هلي رهيا آهيون . ۱۲۵ نبي فرمايو ڇا جڏهن به مان توهان وٽ
 پا هڏي مٿا وڃند ته عليه اباؤن ڪم ڦاڙين انا به ۽ اسلتم
 اهائي ۱۲۶ آئين جيڪا وٽ ڪم ڦاڙين توهان جا پيءُ ڏاڏا ۽ ڄاڻا ڇو ته ڏيئي مڪي وٽ
 كفرون ﴿٢﴾ فانتقمنا منهم فانظر كيف كان عاقبة المكذبين ﴿٣﴾
 اسان ان کي ڏٺا مڃون . ۱۲۷ پوءِ انهن کان بدلو ورتو ۱۲۸ پوءِ ڏس ڪوڙو ڇو ندرن جو ڇا حشر تير
 واذا قال ابراهيم لابيه وقومه انني براء مما تعبدون ﴿٤﴾ اولا
 ۽ جڏهن ابراهيم پنهنجي پيءُ ۽ ڀيڻن جي قوم کي فرمايو ته مان بيزار آهيان توهان جي معبودن کان . سراءِ ان جي جنهن
 الذي فطرني فانه سيهدين ﴿٥﴾ وجعلها كلمة باقية في
 مون کي پيدا ڪيو جو يقيناً اهو تاجلدي مون کي وٽ ڏيندو ۽ ان کي ۱۲۹ پنهنجي نسل ۾ باقي رهندڙ ڪلام رکيائين
 عقبه لعلهم يرجعون ﴿٦﴾ بل متعت هؤلاء واباءهم حتى
 جو من اهي مڙهي وڃن ۱۳۰ بلڪ مون انهن کي ۱۳۱ ۽ انهن جي پيءُ ڏاڏي کي دنياءِ فائدو ڏنا ۱۳۲ ايستائين جو
 جاءهم الحق ورسول مبين ﴿٧﴾ ولما جاءهم الحق قالوا هذا
 انهن وٽ حق ۱۳۳ ۽ مان پڏايندڙ رسول تشرين وٺي آيو ۱۳۴ ۽ جڏهن انهن وٽ حق آيو ۱۳۵ ۽ چيائون
 سحر وانا به كفرون ﴿٨﴾ وقالوا لولا هذا القرآن على رجل
 هي جادو آهي ۽ اسان ان کي ڏٺا مڃون . ۱۳۶ ڇو ڳالهيون لائون پوءِ ۱۳۷ قرآن انهن ٻن شهرن ۱۳۸ کي
 من القرينتين عظيم اهلهم يقسمون رحمت ربك نحن قسمنا
 ڪنهن وڏي ماڻهوءَ تي . ۱۳۹ ڇا ته پنهنجي رب جي رحمت اهي ورهائڻ ٿا ۱۴۰ اسان تي ڏانهن ۾ سندن جاپاڻ جو
 بينهم ميعشتهم في الحياة الدنيا ورفعنا بعضهم فوق بعض
 سامان دنيائي زندگي ۾ ورهائون ۱۴۱ ۽ انهن مان هڪ کي ٻين تي ڪيئي درجا بلند ڪي ۱۴۲
 درجت ليئخذ بعضهم بعضا سخرياً ورحمت ربك خير مما
 جو هڪ ٻئي انهن مان ٻين تي ٽٽي ڪن ۱۴۳ ۽ تنهنجي رب جي رحمت ۱۴۴ انهن جي گڏ ڪيل ۱۴۵
 يجمعون ﴿٩﴾ ولولا ان يكون الناس امة واحدة لجعلنا لمن
 بهتر آهي ۱۴۶ ۽ جيڪڏهن هجي ۱۴۷ هاجو سمورا ماڻهه هڪ دين تي ۱۴۸ ۽ ڇڏي ۱۴۹ اسان رحمت
 ۱۵۰

منزل ۶

۱۵۱ ۳۰ مان معلوم ٿيو ته انڌو ۽ ڪري ان ڏاڏن جي پيروي ڪرڻ کان حق جو
 قديم مرض آهي ۽ انهن کي ايتري سمجهو ته اهي ڪنهن جي پيروي ڪرڻ جي لاءِ
 هي ڏسڻ ضروري آهي ته اهو سڌي رستي تي هجي . اهڙي طرح ، ۱۵۲ دين حق .
 ۱۵۳ يعني ان دين کان . ۱۵۴ جيئن ته توهان جو دين حق ۽ صواب هجي ، مگر
 اسان پنهنجن ابن ڏاڏن جو دين ڇڏڻ وارا نه آهيون ، ترقي ي اهو ڪهڙو ٿو هجي .
 ۱۵۵ ان تي الله تعاليٰ ارشاد فرمائي ٿو ۱۵۶ يعني رسولن جي ذميجن وارن ۽ انهن کي ڪوڙو
 ۱۵۷ ڇوڏڻ وارن کان . ۱۵۸ يعني حضرت ابراهيم عليه السلام پنهنجي ان تجديدي
 ۱۵۹ ڪلي کي ، جيڪو فرمايو ته مان بيزار آهيان توهان جي معبودن کان سراءِ
 ان جي جنهن مون کي پيدا ڪيو ۱۶۰ ۽ سندن اولاد ۾ موجود ٿيڻ جي طرف سڏيندا
 سڏائين رهندا . ۱۶۱ شرڪ کان به اهي سڃاڻين ٿا ۱۶۲ هتي حضرت ابراهيم
 عليه السلام جي ذڪر فرمائڻ ۾ تيسر آهي ته اتي مڪي وارو ۱۶۳ جيڪڏهن توهان
 کي پنهنجن ابن ڏاڏن جي تابعداري ڪئي ٿي آهي ته پوءِ توهان جي ابن ڏاڏن
 ۱۶۴ ۾ جيڪي سڀني کان بهتر آهي حضرت ابراهيم عليه السلام ، تنهن جي تابعداري
 ڪريو ۽ شرڪ ڇڏي ڏيو ۽ هي به تسو ان پنهنجي پيءُ ۽ ڀيڻن جي قوم کي
 صحيح رستي تي ڏيکاري ٿو انهن کان بيزاري ۽ اعلان فرمائي ٿو ڇڏيائين . ان مان
 معلوم ٿيو ته جيڪي يا ڏاڏا سڌي رستي تي هجن ، سچو دين رکندا هجن ، تن جي
 تابعداري ڪئي وڃي ۽ جيڪي باطل تي هجن ، گمراهي ۾ هجن ، تن جي طرقي کان
 بيزاري ۽ اعلان ڪيو وڃي . ۱۶۵ يعني مڪي جي ڪانن کي . ۱۶۶ ڊگهي ۽ ڊگهي
 عطا فرمايو ۽ انهن جي ڪفر جي ڪري انهن تي عذاب نازل ڪرڻ ۾ جلدي نه
 ڪيم . ۱۶۷ يعني قرآن شريف . ۱۶۸ يعني محبوب سيد الانبياء صلي الله تعاليٰ
 عليه اله و سلم جن روشن ترين آيتن ۽ معجزن سان روشن ۽ فروز ٿيا ۽ پاڻ ۾
 احڪام واضح طور تي بيان فرمايا ٿا ۽ اسان جي ان انعام جو حق هي هوتو
 ان مڪرم معظم محبوب رسول صلي الله تعاليٰ عليه اله و سلم جن جي امان
 ڪن ها ، پر ايئن انهن نه ڪين . ۱۶۹ مڪرم ۽ طاقتور . ۱۷۰ جيڪو
 ڪثير المال جتي وارو هجي ، جيئن مڪرم ۾ وليدن ۽ غير ۽ ۱۷۱ ۽ ۱۷۲
 عروه بن مسعود ثقفي . الله تعاليٰ انهن جي ان ڳالهه جو رد فرمائي ٿو ۱۷۳ يعني
 چاڻوٺ جون ڪنجين انهن جي هٿ وٺا هن ، جو جنهن کي گهرن ، ڏيئي ڇڏن ،
 ڪيتري قدر جاهلانه ڳالهه ڇڏن ٿا . ۱۷۴ پوءِ ڪنهن شاهوڪار ڪريم ، جنهن کي
 فقير ڪنهن کي معبوط ۽ ڪنهن کي ڪمزور ، مخلوق ۾ ڪراسان جي حڪم کي
 تبديل ڪرڻ ۽ اسان جي تقدير کان ٻاهر نڪرڻ جي قدرت نه ٿو رکي . پوءِ جڏهن
 دنيا جيتري ڳالهيون ڪنهن کي اعتراض جي مجال نه آهي ته پوءِ نيوت

جهڙي عالي منصب ۾ ڪنهن کي دهرڻ جو موقعو آهي اسان جنهن کي چاهيون ٿا ، غني ڪريون ٿا ، جنهن کي چاهيون ٿا ، مخدوم بنايون ٿا ، جنهن کي چاهيون ٿا ، بنيادن تي ٺاهيون ٿا ، امٽي بنايون ٿا .
 ڇا ! ڪنهن جي قابليت سان امير ٿي وڃي ٿو ، اسان جي عطا آهي ، جنهن کي جيڪو چاهيون ، ڪريون . ۱۷۵ قوت ۽ دولت دنيوي اهم ترن آهن . ۱۷۶ يعني مالدار فقير سان مسخري ڪري ، اهو طريقي جي تفسير
 جي مطابق آهي ۽ ٻين مفسرن مسخري ڪرڻ جي معنيٰ ۾ ورتو آهي ، بلڪ علم ۽ شغلن جي مسخ ڪرڻ جي معنيٰ ۾ ورتو آهي . ان صورت ۾ مصنف اهي ٽيندي ٿا اسان دولت ۽ مال ۾ ماڻهن کي مخالف ڪيو
 سين ته جيئن هڪ ٻئي کان مالي ذريعي خدمت وٺي ۽ دنيا جو نظام مضبوط ٿئي . غريب کي زندگي گذارڻ جو ذريعو هڪ آهي ۽ مالدار کي ڪم ڪرڻ وٺاءُ پهچڻ ذريعي ان تي ڪير اعتراض ڪري
 سگهي ٿو ؟ فلاڻي کي شاھڪار ڪيائين ۽ فلاڻي کي مسڪين ۽ جڏهن دنيوي امور ۾ ڪو شخص دهرڻ ٿو هجي سگهي ته پوءِ نبوت جهڙي عالي رتي ۾ ڪنهن کي ڳالهه جو جواب ۽ اعتراض جو حق ، ان
 جي مرضي ، جنهن کي چاهي ، سرفراز فرمائي . ۱۷۷ يعني جنت . ۱۷۸ يعني ان مال کان بهتر آهي ، جنهن کي دنيا ۾ ڪافر گڏ ڪري رکن ٿا . ۱۷۹ يعني جيڪڏهن ان جو لحاظ رهي ها ته ڪافر کي عيش جي
 ڪشادگي ۾ ڏسي ڪري سڀ ماڻهه ڪافر ٿي ويندا .

۵۶ چو تڏينها ان جي سامان جراسان وٽ
ڪو به قدر آهي، اهو جلدي زائل ٿيڻ وارو
آهي. ۵۷ جن کي دنيا جي گمراهي ۾ آهي، ترمذي
جي حديث ۾ آهي ته جيڪڏهن الله تعاليٰ وٽ
دنيا مچي جي پري پري تائين قدر رکي هاڻ ڪافر
کي ان مان هڪ ڏک پائي ڏڏي ها. (قال
الترمذي حديث حسن غريب). بي حديث ۾
آهي ته محبوب سيد عالم صلي الله تعاليٰ عليه
وسلوم نياز مند جي جماعت ۾ شانت ٿيڻ تي
وڃي رهي هئا ته رستي ۾ هڪ مٿل پڪري ڏٺائون،
فرمايائون ته سو تاه ان جي مالڪن ان کي تمام بي
قدري سان اچي ڇڏي آهي. الله تعاليٰ وٽ
دنيا جو اتريو به قدر آهي، جيئن پڪري ان
وٽ ان مٿل پڪري جو هي (اخرجه الترمذي
وقال حديث حسن). ترمذي جي حديث ۾
آهي ته محبوب سيد عالم صلي الله تعاليٰ عليه
واله وسلم جن فرمايو ته جڏهن الله تعاليٰ پنهنجي
ڪنهن ٻانهي تي ڪو فرماي ٿو ته ان کي دنيا
کان ايئن بچائي ٿو، جيئن توهان پنهنجي پيار
کي پاڻيءَ کان بچايو. (قال حديث حسن غريب).
دنيا مون جي لاءِ قيد خانو ۾ ڪا نجي لاءِ
جنت آهي. (حديث). ۵۸ يعني قرآن پاڪ
کان اندوڙي وڃي، جان جي هدايت کي ڏسي
۽ انهن مان فائدو حاصل ڪري. ۵۹ يعني
اندي ٿيڻ وارن کي. ۶۰ گمراهه هجڻ جي پاڇو
اهي اندا ٿيڻ وارا. ۶۱ قيامت جي ڏينهن.
۶۲ حشر ۽ پشيماني. ۶۳ ظاهر ۽ ثابت تي
ويو ته دنيا ۾ شرڪ ڪري. ۶۴ جيڪي
قبوليت جاسڪن ڏٺا آهن. ۶۵ جيڪي حق
ڏسي جي اکين کان محروم آهن. ۶۶ جن جي
نصيب ۾ ايمان نه آهي. ۶۷ يعني انهن کي

۳
۹

يَكْفُرُ بِالرَّحْمٰنِ لِيُؤْتَهُمْ سُقُفًا ۖ فِصَّةً وَمَعَارِجَ عَلَيْهَا يَظْهَرُونَ
جي منڪرن جي واسطي چاندي جو ڇٽيون ۽ ڌاڪيون ٺاهين ها جن تي چڙهن ها.
وَلِيُؤْتَهُمْ اَبْوَابًا ۙ وَسُرًّا اَعْلٰىهَا يَتَكُونُونَ ۚ وَخُرُفًا ۙ وَاِنْ كُلُّ
۽ انهن جي گهر جي واسطي چاندي جا دروازا ۽ چاندي جا تخت جن کي ٿيڪ لڳائون ها ۽ قسم جو سڪاڻ ۾ اهو
ذٰلِكَ لِمَا مَتَّعَا الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا ۚ وَالْآخِرَةُ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقِينَ ۙ
مسرورو دنيا جي زندگي جو سامان آهي پر آخرت تنهنجي رب وٽ پرهيزگارن جي واسطي آهي. ۷۵
وَمَنْ يَعْشُ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمٰنِ نُقِصْ لَهُ شَيْطٰنًا فَمَا هُوَ قَرِيْنٌ
جيڪو انڌو بڻجي وڃي رحمن جي ذڪر کان ۵۸ اسان ان تي هڪ شيطان مقرر ڪيون ٿا پر اهو ان جو ساٿي رهي ٿو.
وَاِنَّهُمْ لَكَايِسٌ ۙ وَفَرَحُوْا عَنِ السَّبِيْلِ ۚ وَيَحْسَبُوْنَ اَنَّهُمْ مُّهِتَدُوْنَ ۙ وَحَتّٰى
۽ بيشڪ اهي شيطان انهن کي ۷۵ راه کان روڪين ٿا ۽ فلا سمجهن ٿا ته اهي وات تي آهن.
اِذَا جَاءَ نَاۤءُ الْقَالِ يَلِيْكَ بَيِّنٰتٍ بَيِّنٰتٍ ۚ وَبَيْنَكَ بَعْدَ الشَّرِّ قِيْنٌ ۚ فَبَسْ
ايستائين عرصي ڏهن ٽلا ڪا فرسان وٽ ايندڙ پنهني شيطان کي چڙهه ۽ ڪنهن طرح ۾ ۷۶ توڙي ۷۷ اهو ۷۸ جي هاءِ ۷۹
الْقَرِيْنُ ۙ وَلَنْ يَنْفَعَكَ الْيَوْمَ اِذْ ظَلَمْتُمْ اَنْتُمْ فِي الْعَذَابِ
۷۹ ۸۰ ۸۱ سان پلوه ٿيندو ۽ اڄ جڏهن تون ظالم ڪيو جو توهان سڀئي عذاب ۾
مُشْتَرِكُوْنَ ۙ أَاَنْتَ تَسْمَعُ الصَّوۡءَ اَوْ تَهْدِي الْعُمْى وَمَنْ كَانَ فِى
شرڪ آهي: پر ۷۹ چارون ٻوڙن کي ٻڌا ۸۰ ايندڙن کي وات ڏيکاريندين ۷۵ ۽ انهن کي جيڪي ڪليل
ضَلَل قَبِيْرًا ۙ فَاَنۡذَرْتَهُمْ يَكۡ فَاَنۡاَمُوْهُمۡ مُّنتَقِمُوْنَ ۙ اَوْ تُرِيۡدُكَ
گمراهي ۾ آهن. ۷۶ پر جيڪڏهن اسان ٽوڪي وڃيون ٿا پر ۷۹ انهن کان ضرور ڏٺو ۸۱ اسي ۸۲ يا توکي ڏيکاري
الَّذِي وَعَدْتُهُمْ فَاَنۡاَعَلِيۡهِمْ مُّقْتَدِرُوْنَ ۙ فَاَسْتَسْبَحُ
چڙيون ۷۹ جنهن جو انهن سان واعدو ڪيو آهي پر ۷۹ اسان کي انهن تي وڏي قدر آهي. پر مضبوطي سان
بِالَّذِيۤ اَوْحٰى اِلَيْكَ اِنَّكَ عَلٰى صِرٰطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ۙ وَاِنَّ لَكَ لَدُوۡرَكَ
چنن ٻوڙه ان کي جيڪو تنهنجي طرف جي مڪيل ويو ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹
وَلَقَوْلِكَ وَسَوۡفِىۡ نُسَلُّوْنَ ۙ وَسَلَّ مَنْ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ
۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹
۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹

منزل ۶

عذاب ڪوڙ کان اڳ توهان کي وفات ڏيون.
۷۵ توهان کان پري. ۷۶ توهان جي زندگي ۾ انهن تي پنهنجو اهو عذاب. ۷۷ اسان جو ڪتاب قرآن مجيد. ۷۸ قرآن شريف. ۷۹ جڏهن الله تعاليٰ توهان کي نبوت ۽ حڪمت
عطا فرمائي. ۸۰ يعني امت جي لاءِ ته انهن کي ان سان هدايت فرمايو ۷۵ قيامت جي ڏينهن توهان جو حق ادا ڪيو، ان جي چاڻ ۽ عظيم ڪيو، ان نعمت جو چاڻ ۽ شڪر ۽ ان

الْمُتَّقِينَ^{١٠} يُعَادِلُ خَوْفُ عَلَيْهِمُ الْيَوْمَ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ^{١١} الَّذِينَ
 پرهيزگار. ١٠. انهن کي زمايو ويند و اي منجيا يانهوا چ نه توهان تي ڪنهن آهي وري توهان کي ڪوڏ ڪٿي. اهي جن
 اَمَّا بِالْآيَاتِ نَاوَاكُلُوا مُسْلِمِينَ^{١٢} اَدْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَآزْوَاجُكُمْ
 اسان جي آيتن تي ايمان آندو ۽ مسلمان هئا. داخل ٿيو جنت ۾ توهان ۽ توهان جون بيبيون خوش خاطر
 تُحْبَرُونَ^{١٣} يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصَفَافٍ مِنْ ذَهَبٍ وَآكَوَابُ^{١٤} وَ
 ١١. انهن تي ڦرندا سون جا پيال ۽ جام ۽ ان ۾ کين ملندي
 فِيهَا مَا تَشْتَهُيهِ^{١٥} الْأَنْفُسُ وَتَلَذُّ الْأَعْيُنُ وَأَنْتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ^{١٦}
 جيڪا شي سندن دل گهري ۽ جنهن سان اکيون لذت وٺن ٿا ۽ توهان ان ۾ هميشه رهندو. ۽
 وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أَوْفَتْهُمَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ^{١٧} لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ
 هي آهي اها جنت جنهن جو توهان کي وادو ڪيو ويو. توهان جي عملن سان. توهان جي واسطي
 كَثِيرَةٌ مِمَّا تَأْكُلُونَ^{١٨} إِنَّ الْمَجْرِمِينَ فِي عَذَابٍ مُخْتَلِفٍ^{١٩} خَلِدُونَ
 ان ۾ گهڻي ميرا آهن جن مان کائو ڪلا بيشڪ مجرم ٿا ۽ جنهن جي عذاب ۾ هميشه رهڻ والا آهن.
 لَا يَفْتَرُ عَنْهُمْ وَهُمْ فِيهِ مُبْسَوْنَ^{٢٠} وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا
 اهو انهن کان ڪڏهن به ورو نه ٿيندو ۽ اهي ان مان اميد رهندا ٿا ۽ انهن تي ڪو ظلم نه ڪيو. هاڻو اهي
 هُمُ الظَّالِمِينَ^{٢١} وَنَادَاوَالْمَلِكُ لِيَقْضِ عَلَيْكَ رَأْيُكَ قَالَ إِنَّكَ
 پاڻ ئي ظالم هئا ٿا ۽ اهي پڪا رهندا ٿا ۽ اي مالڪ! تنهنجو راءِ ڄاڻي تڏاڻا کي پورو ڪري ڇڏي ٿا ۽ اهو زمايندو ٿا
 مَكِينُونَ^{٢٢} لَقَدْ جِئْتُمْكُمْ بِالْحَقِّ وَلَكِنْ أَنتُمْ لَكُمُ الْحَقُّ كَرِهُونَ^{٢٣} أَمَّا بَرْمُؤَا
 توهان کي نه رهڻ آهي. ٢٢. بيشڪ اسان توهان وٽ حق آندو ٿا مگر توهان مان گهڻن کي حق پسند نه آهي.
 أَمَّا فِرْعَاوْنُ مِمَّنْ كَفَرُوا^{٢٤} أَمْ يَحْسِبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سُرَّتْهُمْ وَنَجْوَاهُمْ
 ٢٤. انهن ٿا ۽ تنهنجي ۾ جو ڪم پڪو ڪري ورتو آهي تڏاڻا ۽ پنهني ۾ ڪم ڪرڻ والا آهن جنهن گهٽ ۾ گهٽ اسان سندن
 بَلَىٰ وَرُسُلُنَا لَدَيْهِمْ يَكْتُبُونَ^{٢٥} قُلْ إِنْ كَانَ لِلرَّحْمَنِ وَلَدٌ
 هوريان جي ڪالو ۽ سڀات ڌڻا ٻڌون هاڻو ڇو ۽ ٢٥. پاڻ اڃا ملانڪ انهن تي ڪي هيا آهن. تون فرما ۽ فرض حال جيڪڏهن
 فَأَنَا أَوَّلُ الْعَبْدِينَ^{٢٦} سُبْحَنَ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبِّ
 رحمان کي ڪا اولاد هجي ها ته سڀن پهرينين مان پوڄيان ها. ٢٦. پاڪائي آهي آسمان ۽ زمين جي رب عرش جي رب جي

منزل ٦

١٠. يعني ديني دوستي ۽ اها محبت جيڪا الله تعاليٰ جي لاءِ آهي، باقي رهندي.
 حضرت علي المرتضى رضی اللہ تعالیٰ عنہ کان هن آيت جي تفسير ۾ روايت ٿيل آهي
 ٢١. پاڻ فرمايائين ته دوست مؤمن ۽ بد دوست ڪافر. مؤمن مان هڪڙو مري وڃي
 تڏهه باقائده الاهي ۾ عرض ڪري تڏهه يارب! فلا ٿو مون کي تنهنجي ۽ تنهنجي رسول جي
 فرمايواري ۽ ڇو ۽ نيڪي ڪرڻ جو حڪم ڪندو هو ۽ مون کي ٻڌائي کان روڪيندو هو
 ۽ خبر نه ورتو ته مون کي تنهنجي حضور ۾ حاضر ٿيڻ آهي. يارب! ان کي مون کان بوع
 گمراهه نڪري ان کي هدايت ڏي، جهڙي منهنجي هدايت فرمايئي ۽ ان جو اڪرام
 ڪر، جهڙو منهنجي اڪرام فرمايئي. جڏهن ان جو مؤمن دوست مري وڃي تڏهه
 تڏهن الله تعاليٰ انهن پنهنجي کي گڏ ڪري ٿو ۽ فرماي ٿو ته توهان مان هر هڪ کي
 جي تعريف ڪري. پوءِ هر هڪ چري ٿو ته هي سڀ ڀاءُ آهي، سڏو دوست آهي،
 سڀ ساٿي آهي. هن ڪافر دوستن مان جڏهن مري وڃي تڏهه دعا ڪري ٿو يارب!
 فلا ٿو مون کي تنهنجي ۽ تنهنجي رسول جي فرمايواري کان روڪيندو هو ۽ ڇو ۽ نيڪي
 جو حڪم ڪندو هو ۽ نيڪي کان روڪيندو هو ۽ خبر نه ورتو ته مون کي
 تنهنجي حضور ۾ حاضر ٿيڻ آهي. پوءِ الله تعاليٰ فرمائي ٿو ته توهان مان هر هڪ
 کي جي تعريف ڪري. پوءِ انهن مان هڪڙو ٻئي کي چوري ٿي، پڇو ڇو ڀاءُ، ٻرو دوست
 ۽ خراب ساٿي.

١٥. يعني جنت ۾ توهان جو اڪرام ٿيندو ۽ نعمتون ڏنيون وينديون، اها
 خوش ڪيا ويندو ۽ جو توهان جي چهرن تي خوشي ۽ اڪرام ظاهر هوندو.
 ١٦. اڙاع ۽ اقسام ۾ نعتون.
 ١٧. جنتي وڻ ميري ۽ درسا ۽ ابا آهن، انهن جي نريب ۾ نيت ۾ فرق ڏئي
 اچي. حديث شريف ۾ آهي ته جيڪڏهن ڪو انهن ملن هڪ ميوو وٺندو ته ان جي ۾
 تي به ميلا ظاهر ٿيندا.
 ١٨. يعني ڪافر.
 ١٩. رحمت جي اميد به نه رهندي.
 ٢٠. جر سرڪشي ۽ نافرمان ڪري ان حال کي پڙهتا.
 ٢١. جهنم جي داوغي کي ته.
 ٢٢. يعني موت ڏيئي ڇڏي، مالڪ کي درخواست ڪندا آهن الله تبارڪ و تعاليٰ
 کان انهن جي موت جي دعا گهري.
 ٢٣. هڙا رسال کان پوءِ.
 ٢٤. عذاب ۾ هميشه، ڪنهن ان کان پوءِ ڪا روه نه هوندو، نه موت کان نه
 ڪنهن ٻي طرح هن کان پوءِ الله تعاليٰ مڪي وارن کي خطاب فرمائي ٿو.

٢٥. تنهنجي رسولن جي معرفت. ٢٦. يعني مڪي جي ڪافرن. ٢٧. محبوب نبي ڪرم صلي الله تعاليٰ عليه و آله و سلم جن سان مڪر ڪرڻ ۽ فريب سان ايذا ۽ پهاڙ ۾ جوڙ ۽ حقيقت ۾ اڳي ۾ هو
 ته قرينش دارالندوه ۾ گڏ ٿي ڪري حضور سيد عالم محبوب تاجدار حرم صلي الله تعاليٰ عليه و آله و سلم جن جي ايذا ۽ پهاڙ ۾ جي لاءِ حيل ۽ بهانا سرچيندا هئا. ٢٨. انهن جي ان مڪر ۽ فريب جو بدلو
 جنهن جو انجا ماڻهن جي هلاڪت آهي. ٢٩. اسان ضرور ٻڌون ٿا ۽ لڪل ۽ ظاهر ڪالهن ڄاڻيون ٿا، اسان کان ڪجهه نه ٿو لڪي سگهي. ٣٠. پر ان جو ٻار نه آهي ۽ ان جي لاءِ اولاد محال آهي. هي
 اولاد جي نفي ۾ مبالغو آهي. شان ٽڙول: نصيرن حارث چيو ته ملائڪ خدا جون ڏيندڙ آهن، ان تي هي آيت نازل ٿي ته نصير جون لڳو ته ڏسڻ ٿا ته منهنجي تصديق اچي ويئي. وليد چيو ته تنهنجي تصديق
 نه ٿي، بلڪ هي فرمايو ويو ته رحمن جي پٽ نه آهي ۽ مڪي وارن مان آئون پهريون موحد آهيان ان سان وليد جي نفري ڪرڻ وارو هو، ڪن پوءِ الله تبارڪ و تعاليٰ جي تزيه جو بيان آهي.

۲۵ آراسته، پيراسته، سينگاريل، ولا عيش خدا غور، كند اُها. ۲۶ كل يعني بني اسرائيل جي ۲۷ انهن جا هم مذهب هئا، درشتيدار، نه دوست. ۲۸ چو ته اهي ايماندار نه هئا پر ايماندار هجن مري ۲۹ تون ان تي آسمان ۳۰ ۳۱ ۳۲ چو تون ان تي آسمان ۳۳ چو تون ان تي آسمان ۳۴ چو تون ان تي آسمان ۳۵ چو تون ان تي آسمان ۳۶ چو تون ان تي آسمان ۳۷ چو تون ان تي آسمان ۳۸ چو تون ان تي آسمان ۳۹ چو تون ان تي آسمان ۴۰ چو تون ان تي آسمان ۴۱ چو تون ان تي آسمان ۴۲ چو تون ان تي آسمان ۴۳ چو تون ان تي آسمان ۴۴ چو تون ان تي آسمان ۴۵ چو تون ان تي آسمان ۴۶ چو تون ان تي آسمان ۴۷ چو تون ان تي آسمان ۴۸ چو تون ان تي آسمان ۴۹ چو تون ان تي آسمان ۵۰ چو تون ان تي آسمان ۵۱ چو تون ان تي آسمان ۵۲ چو تون ان تي آسمان ۵۳ چو تون ان تي آسمان ۵۴ چو تون ان تي آسمان ۵۵ چو تون ان تي آسمان ۵۶ چو تون ان تي آسمان ۵۷ چو تون ان تي آسمان ۵۸ چو تون ان تي آسمان ۵۹ چو تون ان تي آسمان ۶۰ چو تون ان تي آسمان ۶۱ چو تون ان تي آسمان ۶۲ چو تون ان تي آسمان ۶۳ چو تون ان تي آسمان ۶۴ چو تون ان تي آسمان ۶۵ چو تون ان تي آسمان ۶۶ چو تون ان تي آسمان ۶۷ چو تون ان تي آسمان ۶۸ چو تون ان تي آسمان ۶۹ چو تون ان تي آسمان ۷۰ چو تون ان تي آسمان ۷۱ چو تون ان تي آسمان ۷۲ چو تون ان تي آسمان ۷۳ چو تون ان تي آسمان ۷۴ چو تون ان تي آسمان ۷۵ چو تون ان تي آسمان ۷۶ چو تون ان تي آسمان ۷۷ چو تون ان تي آسمان ۷۸ چو تون ان تي آسمان ۷۹ چو تون ان تي آسمان ۸۰ چو تون ان تي آسمان ۸۱ چو تون ان تي آسمان ۸۲ چو تون ان تي آسمان ۸۳ چو تون ان تي آسمان ۸۴ چو تون ان تي آسمان ۸۵ چو تون ان تي آسمان ۸۶ چو تون ان تي آسمان ۸۷ چو تون ان تي آسمان ۸۸ چو تون ان تي آسمان ۸۹ چو تون ان تي آسمان ۹۰ چو تون ان تي آسمان ۹۱ چو تون ان تي آسمان ۹۲ چو تون ان تي آسمان ۹۳ چو تون ان تي آسمان ۹۴ چو تون ان تي آسمان ۹۵ چو تون ان تي آسمان ۹۶ چو تون ان تي آسمان ۹۷ چو تون ان تي آسمان ۹۸ چو تون ان تي آسمان ۹۹ چو تون ان تي آسمان ۱۰۰ چو تون ان تي آسمان

۱۲

۱۵

۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

منزل ۲

انڪار صحيح ٿئي ٿو، جيڪڏهن ڪو شخص ڪنهن نئين ڄميل وٽ يا پوني تي چئي ته هاڻي ان مان مير وڪيو وڃي، ان مان مير وڪيو سگهي ٿو ته ان تي جاهل قرار ڏنو ويندو ۽ ان جو انڪار صرف بيوقوفن يا رڳو اتي هوندي. ۲۶ يعني مڪي جا ڪافرو زور ۽ قوت مير. ۲۷ تنهن حميري يمن جو بادشاهه امان وارو هو ۽ سندس قوم ڪافرهئي، جيڪا نهايت قوي طاقتور ۽ گهڻي تعداد ميهي. ۲۸ ڪافرا مٿن مان. ۲۹ سندن ڪفر جي ڪري. ۳۰ ڪافرو عيبت جا انڪاري. ۳۱ جيڪڏهن مرن کان پوءِ ائين ۽ حساب وٺاب نه هجي ته پر خالق جي پيدائش صرف فناجي لاءِ هوندي ۽ اهو عيبت ۽ لعب آهي. ۳۲ پوءِ ان دليل مان ثابت ٿيو ته ان دنيا جي زندگي کان پوءِ اُخروي زندگي ضرور آهي، جنهن ۾ حساب ۽ جزا ۽ جزا جو طاعت تي وٺاب ٿيڻ ۽ معصيت تي عذاب ڪيڙن. ۳۳ ته پيدا ڪرڻ جي حڪمت هي آهي ته حڪيم جو عمل عيبت نه ٿئي ٿي. ۳۴ يعني قيامت جو ڏينهن، جنهن ۾ الله تبارڪ و تعاليٰ پنهنجن ٻانهن مير فيصلو فرمائيندو. ۳۵ ۽ قربت ۽ محبت تقويٰ ڏيندي. ۳۶ يعني ڪافرن جي. ۳۷ ۽ الله يعني مڙ منن کان سواءِ جو اهي الله تعاليٰ جي اذن سان هڪ ئي جي شفاعت ڪندا. (جمل).

۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

جَمِيعًا مَنَّهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٧﴾ قُلْ لِلَّذِينَ

۱۷ هر که جزو زمین است یا پنهانی حکمران ایشان و یا آشکارا آن سچیدار و بی واسطی ۱۰ ایمان و اسرار کی
اَمْوَايَعْفُوا لِلَّذِينَ لَا يَدْرَجُونَ اَيَّامَ اللَّهِ لِيَجْزِيَ قَوْمًا بِمَا كَانُوا
فروما و آنکه آن در گذارن جیجی الله بی دینین بی امید و تارکن کلا جین الله هک قور کی سندس کما فی جوبدلو
يَكْسِبُونَ ﴿١٨﴾ مَنْ عَمِلْ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ اَسَاءَ فَعَلَيْهَا ثُمَّ اِلَى
ذی ۱۸ جیجی چگاکر کوری سندی لاء بیجی چو اکر کوری توت پنهانی نعمان لاء ۱۹ پیو

رَبِّكُمْ تَرْجِعُونَ ﴿١٩﴾ وَلَقَدْ اَتَيْنَا بَنِي اِسْرَءٰءِيلَ الْكِتٰبَ وَالْحُكْمَ
پنهانی رب بی طرف موتا یا ویندو ۱۹ بی شک اسان بی اسرائیل کی عطا کیو کتاب ۲۰ حکومت
النُّبُوَّةَ وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ الطَّيِّبٰتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى الْعٰلَمِیْنَ وَاتَّيْنَاهُمْ
بی نبوت بی اسان انهن کی پاک بی سنی روزی ذی ۲۰ بی انهن کی سندن زمان بی وارن بی فضیلت دنیوی
بَيِّنٰتٍ مِّنَ الْاَمْرِ فَمَا اخْتَلَفُوا اِلَّا مِّنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعْیًا
بی اسان انهن کی ان کمر جابوشن دلیل دنا کلا پیو ۲۱ انهن اختلاف دیکو ۲۲ ماران کان پر جوبوشن علم بی چو

بَيِّنٰتٍ مِّنْ رَّبِّكَ يَقْضٰی بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فِیْمَا كَانُوْا فِیْهِ يَخْتَلِفُوْنَ ﴿٢٠﴾
۲۰ هک بی جی سار کان ۲۱ بیشک تنهنجوب قیامت جی دینهن انهن بر فیصلو کی چنیدون
ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَى شَرِیْعَةٍ مِّنَ الْاَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ اَهْوَآءَ
کالهن بر اختلاف کند اها پیو ۲۱ اسان ان کمر جی ۲۲ سنی رقی قی تو هان کی مفر کیو ۲۳ بر اعنی وات قی هل
الَّذِیْنَ لَا یَعْلَمُوْنَ ﴿٢١﴾ اِنَّهُمْ لَنُغْنِیَنَّكَ مِنَ اللّٰهِ شَیْئًا وَّاِنَّ

بی ناد انهن جی سندن جوسات دذی ۲۱ بیشک اهی الله بی مقابلی بر ترکیو کوبکر دتیندا
الظَّالِمِیْنَ بَعْضُهُمْ اَوْلٰی اَبْیَآءُ بَعْضٍ وَاللّٰهُ وَلِیُّ الْمُتَّقِیْنَ ﴿٢٢﴾ هٰذَا
بی بیشک ظالم هک بی جادوست آهن ۲۱ بی پرهیز گارن جودوست الله آهن ۲۲
بَصَآئِرٍ لِّلنَّاسِ وَهَدٰی وَّرَحْمَةً لِّقَوْمٍ یُّوقِنُوْنَ ﴿٢٣﴾ اَمْ حَسِبَ الَّذِیْنَ
هی مانهن جوبون اکون کریندو ۲۳ اهی ۲۴ هدایت بر رحمت ایمان وارن بی واسطی ۲۵ چا جن بیو
اَجْتَرَحُوا السَّیِّاَتِ اَنْ نَّجْعَلَهُمْ کَالَّذِیْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصَّٰلِحٰتِ
عمر کیا ۲۴ سمجن تان اسان انهن کی انهن جهو وکند اسی جن ایمان آند و ۲۵ چگا کمر کیا

منزل ۶

طالاجانور، و بی نهرون وغیره ۲۶ کلا جیجی قریبهن ان
مؤمن جی مدجی لاء مقرب فرمایا الله تعالی قریبهن
مان اهی واقعاراد آهن، جن بر اهو پنهان دشمن
کی گونتا رکری تو بر حال انهن امید دزک وارن مان
مراد کافر آهن بی معنی اهی ۲۷ اهی ۲۸ کافر کان جیجی
ایذا بیچن بی انهن جاسما بی کلا بی کلا بیچان ۲۹
مسلمان انهن کی معاف کن، جهو دزکن (وقیلان
الایة منسوخة بایة القتال)، شارو ترو ۳۰ دهن آیت
بی شان ترو ۳۱ مکیه افری قول آهن، هک هی دغزو
بی مصطلق بر مسلمان بر بر بیسیع قی لقا هی هک کمر
هو عبد الله بن ابی منافق پنهانی غلام کی پای بی لاء
بر کلا اهو دزکی آیت و ان کان سبب دریافت
کیا ۳۱ ان چو تحضر عمر فاروق رضی الله تعالی
عنه کمر جی کزای قی و نهرو جیستاین محبوس بی
کمر صلی الله تعالی علیه السلام و ان حضرت ابریکو صدیق
رضی الله تعالی عنه جوبوشن مشکون دپرون ۳۲ نیستاین
ان کهن کی پای بیو ۳۳ دقون اهو پنهانی ان بدبخت انهن
سگورن بی شان بر گستاخا کلا چیا، حضرت عمر فاروق
کی ان جی خبر بیو ۳۴ پان تلوار کی کوری تیار تیار ان قی
آیت کمر نازل قی، ان تقدیر قی هی ۳۵ آیت مدنی اهی
مقابل جوبوشن اهی ۳۶ قید بی غفار بی هک شخص کمر
مکمر بر حضرت عمر رضی الله تعالی عنه کی کارون دینون،
پان ان کی پیکر جواراد و کیا ۳۷ ان قی هی آیت نازل
بی هک قول هی اهی ۳۸ جدن آیت من ذالذی یقرض
الله قرضاً حسناً نازل قی دقن خاص یهودی چو محمد
(محبوس صلی الله تعالی علیه السلام بر جن) جوب محتاج قی بر
(معاذ الله تعالی)، ان کی بکری کوری حضرت عمر فاروق
رضی الله تعالی عنه تلوار کی بی ان جی تلاش بر نکون
حضرت محبوب سید عالم صلی الله تعالی علیه السلام و سلم
جن مانهن موکلی کس و ابیس گهرا ۳۹ ۴۰ یعنی سند
عملن جن ۴۱ نیکی بی برائی جوشاب بی عذاب

ان جی کون واری قی اهی ۴۲ اهو نیکن بر بر کی
سندن عملن جی جزا دیندو ۴۳ یعنی توبیت، ۴۴ انهن بر کثرت سان بی سگور پیدا کوری، ۴۵ حلال کشا دگی سان گد فزون بر سندس قوم جی مان و شهرن جی مال
کری بی ۴۶ ساری نازک فرمایا کوری، ۴۷ یعنی دین جی امر بر حلال بر حرام بیان بر محبوب سید عالم صلی الله تعالی علیه السلام و سلم جن جی مبعوث تیو ۴۸ و ۴۹ حضور و جوب
سید عالم صلی الله تعالی علیه السلام و سلم جن جی بعثت برود ۵۰ بی علم اختلاف جی زوال جوسبب تیو ۵۱ بهی انهن مانهن جی لاء اختلاف جوسبب تیو، ان جریاعت هی اهی ۵۲ علم انهن جی
مقصود نهو، بلکه انهن جی مقصود مرتبی بی ریاست جی طلب هی ۵۳ انهی کوری انهن اختلاف کور، ۵۴ د انهن محبوب سید عالم صلی الله تعالی علیه السلام جن جی جلوب افروز کان
پیو پنهانی دبد بی ریاست جی اندیشی کان پان سگور سان حسد بی دشمنی کبی بی کافر قی دیا، ۵۵ یعنی دین جی، ۵۶ ای حبیب خدا صلی الله تعالی علیه السلام و سلم ۵۷ یعنی
قریش جی سردارن جی، جیجی پنهانی دین جی دعوت قی تا، ۵۸ حرف دنیامر ۵۹ دپ وارن مان مراد مؤمن آهن ۶۰ اهی قرآن بی
جی نسبت ارشاد قی تو، ۶۱ جوان سان انهن کی دین جی امور بر دانا بی حاصل تیو قی، ۶۲ کفر بی گناهن جا.

۲۵ يعني ايماندارن ۽ ڪافرن جو موت ۽ حياتي برابر
 ٿي وڃي، ايئن هرگز نه ٿيندو، چوٽ ايماندارن جي
 طاعت تي قائم رهيا ۽ ڪافر ۽ ايماندارن جي
 ٻنهي جي برابر نه ٿي، ايئن جي موت به بڪسان نه آهي ته مومن
 جو موت خوشخبري، رحمت ۽ ڪرامت تي ٿئي ٿو ۽ ڪافر
 جو رحمت کان مايوسي ۽ پشيماني ٿي. شاندار ٿوريه ۽ معنيٰ
 جي مشرڪن جي هڪ جماعت مسلمانن کي چيو هو ته جيڪڏهن
 توهان جي ڳالهه حق هجي ۽ مرن ٿا ٿو ته اهو حق به اٿس
 ۽ انفنل هندستان، جيئن دنيا ۾ اسان توهان کان بهتر
 رهيا سون، انهن جي رد ۾ هي آيت نازل ٿي. ۲۳ مخالف
 سرڪش مخلص فرمايو ته جي ڀاڳي ۽ برڪتي ۾ سگهي ٿو
 مومن مٿان مومن جنت ۽ عزت و ڪرامت ۽ عيش و
 راحت لهندا ۽ ڪافر اسفل السافلين ۾ ڏنل ۽ توهين
 سان سخت ترين عذاب ۾ مبتلا ٿيندا. ۲۴ ته سندس
 قدرت ۽ وحدانيت جو دليل هجن. ۲۵ نڪ نڪي ۽
 ٻرو ٻولي ۽ ٻين هن آيت مان معلوم ٿيو ته جهنم جي پيدا
 سان عدل ۽ رحمت جو اظهار مقصود آهي ۽ اهر پري طرح
 قيامت ۾ ٿي سگهي ٿو ته حق وارن ۽ باطل وارن ۾ امتياز
 ڪامل هجي. مومن مخلص جنت جي درجن ۾ رهن ۽ ڪافر
 نافران جهنم جي هيٺائين ۾. ۲۶ ۽ پنهنجي خواهش جو
 تابع ٿي ويو، جهنم کي نفس چاهين ۽ پڄڻ ٻڌي. مشرڪن جو
 اهوئي حال هو ته اهي پٿر سون ۽ چاندي وغيره کي پڄيندا
 هئا، جڏهن ڪاشي انهن کي پهرين شيءَ کان سٺي معلوم
 ٿيندي هئي ته پهرين کي ٽوڙي ڇڏيندا هئا ۽ اڇلائي
 ڇڏيندا هئا ۽ ٻين کي پڄڻ ٻڌندا هئا. ۲۷ هر گناه
 حق کي ڇڏي وائي ڪري بي راهي اختيار ڪئي. مشرڪن
 جي معنيٰ هي ۽ بيان ڪئي آهي ته الله تعاليٰ ان جي نتيجي ۾ ان
 جي بد بخت هجڻ کي چاڻيندي ان کي گناه ڪيو يعني الله
 آڳاٽي چاڻيندو ته هي پنهنجي اختيار سان راه حق کان ڦرندو
 ۽ گناهه اختيار ڪندو. ۲۸ ته پوءِ ان هدايت
 ۽ نصيحت کي ڏٺو ۽ ڏيڏو ۽ ڏيڏو سمجهيو ۽ راه حق کي ڏٺو.

۲۲ بعث جي انڪار ۾. ۲۳ يعني هن زندگي کان سواءِ
 ٻي ڪا زندگي نه آهي. ۲۴ يعني ڪجهه مرون ٿا ۽ ڪجهه پيدا ٿين ٿا. ۲۵ يعني ڏينهن ۽ رات جو دورو، اهي انهيءَ کي مؤثر اعتقاد ڪندا هئا ۽ ملڪ الموت جو حڪم الاهي
 سان روحن قبض ڪرڻ جو انڪار ڪندا هئا ۽ هر هڪ حادثي کي دهر ۽ زماني جي طرف منسوب ڪندا هئا. الله تعاليٰ فرمائي ٿو. ۲۶ يعني اهي هي ڳالهه بي علمي کان چن ٿا. ۲۷ واقعي
 جي خلاف. مسئلو. حوادث کي زماني جي طرف منسوب ڪرڻ ۽ ناپسند حوادث ظاهر ٿيڻ سان زماني کي ڀرو چوڻ منزه آهي. حديثن ۾ ان جي معافتي آهي. ۲۸ يعني قرآن پاڪ جو
 آيتون جن ۾ الله تعاليٰ جي بعث بعد الموت تي قادر هجڻ جا دليل مذڪر آهن. جڏهن ڪافر انهن جي جواب کان عاجز ٿين ٿا. ۲۹ ۽ ننده ڪري. ۳۰ ان ڳالهه ۾ ته ننده ڪري
 اُٿاريا ويندا. ۳۱ دنيا ۾ ان کان پوءِ توهان جي جان نظر هئي. ۳۲ توهان جي عمر جي پوري ٿيڻ وقت. ۳۳ ننده ڪري، پوءِ جيڪو پرڳڻو ڳالهي هئي ته توهان
 جي ان ڌڻي جي زندگي ڪرڻ تي به باليقين قادر آهي ۽ اهو سڀئي کي ننده ڪندو. ۳۴ ان کي جو الله تعاليٰ مٿان کي زندگي ڪرڻ تي قادر آهي ۽ انهن جو جائز ۽ وليان جي طرف نه وجهائڻ
 ۽ غور ڪرڻ جي سبب آهي. ۳۵ يعني ان ڏينهن ڪافر جو ٽوڙي ۽ مڃڻ ظاهر ٿيندو. ۳۶ يعني هر دين واري کي. ۳۷ ۽ فرمايو ويندو.

سَوَاءٌ فُحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ۝۱۸ وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ
 جوهن جي ۽ انهن جي زندگي ۽ موت برابر ٿي وڃي ۽ ڪهڙو ڏيڏو ڏيڏو ٿا ۽ الله آسمانن ۽ زمين کي
 وَالْأَرْضِ بِأَحْسَنِ وَلْيُحْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ۝۱۹
 حق سان ٻيڙو ڪو به هن لاءِ ته هر ساهي سندس ڪم جو بدولت ۽ انهن تي ڪو ظلم نه ٿيندو.
 أَفَرَأَيْتُ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوًىٰ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَىٰ عِلْمِهِ وَخَتَمَ
 ڀلاؤس ته جهنم پنهنجي سڌ کي پنهنجو خدا ٺاهيو ۽ الله ان کي سندس علم جي باوجود گمراه ڪيو
 عَلَىٰ سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَىٰ بَصَرِهِ عَشُورَةً ۝۲۰ فَمَنْ لَّيْهْدِيهِ
 ۽ ان جي عيبي ۽ دل تي مهر هڻي ڇڏيائين ۽ ان جي اکين تي پردو وجهي ڇڏيائين ته سواله کان پوءِ ان کي ڪير
 مَنِ بَعْدَ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ۝۲۱ وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا
 رستو ٻيڙي. پوءِ ڇا توهان ڏيان ته ڏاڏو. ۽ چون ٿا ته اهو ته ڏاڏو آهي مگر اسان جي دنيا جي هيئي ٿي حياتي ته
 نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْدِيكُمُ إِلَّا اللَّهُ وَمَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ
 مرون ٿا ۽ جيئڻ ٿيون ٿا ۽ اسان کي هلاڪ نه ڪندو مگر ڏاڏو آهي ۽ انهن کي ان جو ڏاڏو آهي ته فقط گمان ۽ ڏاڏو ٿا
 هُمْ لَا يُظْلَمُونَ ۝۲۲ وَإِذَا اشْتَلَىٰ عَلَيْهِمُ الْيَتْنَا بَيَّتَتْ مَا كَانَ حُجَّتَهُمْ
 ۽ ۲۳. ۽ جڏهن انهن تي اسان جون روشن آيتون پريون ۽ ۲۴ ته تيرن انهن جي تحت اها ئي هوندي آهي جو چوندا آهن
 إِلَّا أَنْ قَالُوا اتَّبُوا بِآبَائِنَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۝۲۳ قُلِ اللَّهُ يُحْيِيكُمْ
 ته اسان جي ڏاڏن کي ڏيئي اچو ته جيڪڏهن توهان چاهين ته توهان ڏيئي فرمايو ته توهان کي جياڙي ٿو ته توهان کي ماري ڏي
 ثُمَّ يُيَسِّرُكُمُ ثُمَّ يُجْعَلُكُمْ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَمَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ
 پوءِ توهان سمورن کي گڏ ڪندو ۽ قيامت جي ڏينهن جهنم ۾ ڪوبه شڪ نه آهي پر گهڻا ماڻهو ڏا
 النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ۝۲۴ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَوْمَ تَقُومُ
 ڄاڻن ۽ ۲۵. ۽ الله جي واسطي تي آهي آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي ۽ جهنم ۽ ڏينهن قيامت قائم ٿيندي
 السَّاعَةِ يُؤْمِدُ يُخَسِّرُ الْمُبْطِلُونَ ۝۲۵ وَتَرَىٰ كُلُّ أُمَّةٍ جَائِيَةً كُلُّ أُمَّةٍ
 ان ڏينهن باطل وارا گهڻي ۽ مڙهندا آهن ۽ ۲۶ ته هن ٽوڙي ۽ ۲۷ ته ڏينهن ڏيئي ڪيريل هرتو کي سندس
 تَدْعَىٰ إِلَىٰ كُتُبِهِمْ أَلْيَوْمَ تُحْجَرُونَ مَا كُنْتُمْ تُعْلَمُونَ ۝۲۶ هَذَا كِتَابُنَا يُقِطُّ
 عمل ناسي جي طرف سڌو ويندو ۽ ۲۷ اڄ توهان کي توهان جي عملن جو بدولت ڏيڏو ۽ ۲۸ هي اسان جي لکت

منزل

۲۲ بعث جي انڪار ۾. ۲۳ يعني هن زندگي کان سواءِ
 ٻي ڪا زندگي نه آهي. ۲۴ يعني ڪجهه مرون ٿا ۽ ڪجهه پيدا ٿين ٿا. ۲۵ يعني ڏينهن ۽ رات جو دورو، اهي انهيءَ کي مؤثر اعتقاد ڪندا هئا ۽ ملڪ الموت جو حڪم الاهي
 سان روحن قبض ڪرڻ جو انڪار ڪندا هئا ۽ هر هڪ حادثي کي دهر ۽ زماني جي طرف منسوب ڪندا هئا. الله تعاليٰ فرمائي ٿو. ۲۶ يعني اهي هي ڳالهه بي علمي کان چن ٿا. ۲۷ واقعي
 جي خلاف. مسئلو. حوادث کي زماني جي طرف منسوب ڪرڻ ۽ ناپسند حوادث ظاهر ٿيڻ سان زماني کي ڀرو چوڻ منزه آهي. حديثن ۾ ان جي معافتي آهي. ۲۸ يعني قرآن پاڪ جو
 آيتون جن ۾ الله تعاليٰ جي بعث بعد الموت تي قادر هجڻ جا دليل مذڪر آهن. جڏهن ڪافر انهن جي جواب کان عاجز ٿين ٿا. ۲۹ ۽ ننده ڪري. ۳۰ ان ڳالهه ۾ ته ننده ڪري
 اُٿاريا ويندا. ۳۱ دنيا ۾ ان کان پوءِ توهان جي جان نظر هئي. ۳۲ توهان جي عمر جي پوري ٿيڻ وقت. ۳۳ ننده ڪري، پوءِ جيڪو پرڳڻو ڳالهي هئي ته توهان
 جي ان ڌڻي جي زندگي ڪرڻ تي به باليقين قادر آهي ۽ اهو سڀئي کي ننده ڪندو. ۳۴ ان کي جو الله تعاليٰ مٿان کي زندگي ڪرڻ تي قادر آهي ۽ انهن جو جائز ۽ وليان جي طرف نه وجهائڻ
 ۽ غور ڪرڻ جي سبب آهي. ۳۵ يعني ان ڏينهن ڪافر جو ٽوڙي ۽ مڃڻ ظاهر ٿيندو. ۳۶ يعني هر دين واري کي. ۳۷ ۽ فرمايو ويندو.

عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ إِنَّا كُنَّا نَسْتَنْسِخُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۚ فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا

توهان تي حق ڪالها تي اسان ڪندا رهيا سي ۵۵ جيڪي ڪجهه توهان ڪيو . پوءِ اهي
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيَدْخُلُهُمْ رَحْمَتِي ۖ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ
جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيائون انهن جو رب انهن کي پنهنجي رحمت ۾ جاءِ ڏيندو ۵۶

الْبَيِّنِينَ ۚ وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا ۖ أَفَلَمْ تَكُنْ أَلَيْسَىٰ عَلَيْهِمْ

اهائي ڪليل ڪاميابي آهي . ۽ جن ڪفر ڪيو انهن کي زمابو ويندو ۽ ڇا منهنجون ۳۲ تون توهان تي
فَاسْتَكْبَرْتُمْ ۖ وَكُنْتُمْ قَوْمًا مُّجْرِمِينَ ۚ وَإِذْ أَقْبَلُ ۖ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ
پڙهين تي ۽ ٻين پوءِ توهان وڌائي ڪندا هئا ۽ توهان ڏوهاري ماڻهو هئا . ۽ جڏهن چيو ويو

وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيهَا ۖ قُلْتُمْ مَا نَدْرِي مَا السَّاعَةُ ۖ إِنَّ نَظْنَ

بيشڪ الله جو واعدو سچو آهي ۽ ۽ قيات مڪشڪ ڏاهي توهان چيو تي اڻاڻا ٻڌڻ تقيامت ڪهڙي شي آهي
الْأَبْطَا ۚ وَمَا نَحْنُ بِمُستَقِينَ ۚ وَبَدَّ الْأَوَّلُ سَيِّئَاتٍ مَا عَمِلُوا ۚ

اسان فقط گمان تي ٿا ڪيون ۽ اسان کي ۳۳ يقين نه آهي . ۽ انهن تي ظاهر ٿي ويون ۳۴

حَاقٌّ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ۚ وَقِيلَ الْيَوْمَ نَنسِفُكُمْ

سندن عملن جو ٻڌڻ ۵۷ انهن کي گهري ورتوان عذاب جنهن بابت مسخري ڪندا هئا . ۽ فرمايو ويندو
كَمَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا ۖ وَمَا وَكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّنْ لَّعِينِينَ ۚ

اڄ اسان توهان کي ڇڏي ڏينداسي جيئن توهان پنهنجي هن ڏينهن جي ملڪ کي وساريو هو ۶۰ توهان جو تڪاڻو پاڻ آهي

ذَٰلِكُمْ بِأَنكُمُ اتَّخَذْتُمُ اللَّيْلَ هُزُوًا ۖ وَأَعْرَجْتُمُ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا ۚ

۽ توهان جو ڪوبه مددگار نه آهي ۶۱ ان ڪري توهان الله جي آيتن کي مسخري ڪري ورتو ۽ دنيا جي حياتيءَ

فَالْيَوْمَ لَا تَخْرُجُونَ مِنْهَا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ۚ قُلْ لِلَّهِ الْحَمْدُ

توهان کي ڏوڪو نه ٿو پوءِ اڄ نه اهي باهم مان ڪڍيا ويندا ۽ نه ئي انهن کي راضي ڪرڻ جي لاءِ چيو ويندو

رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ الْعٰلَمِينَ ۚ وَلَهُ الْكِبَرِيَّاءُ

پوءِ الله جي واسطي سموريون خبريون آهن آسمانن جو رب ۽ زمين جو رب ۽ سموري جهان جو رب . ۽ انهنجي

فِي السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ۖ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۚ

جي واسطي وڌائي آهي آسمانن ۽ زمين ۾ ۽ اهو عزت ۽ حڪمت وارو آهي .

منزل ۶

۵۵ يعني اسان ملائڪن

کي توهان جي عمل کي ڏسڻ جو

ڏٺو هو .

۵۶ جنت ۾ داخل ٿي ويندو

۵۷ ۽ انهن تي ايمان نه آڻيندا

هيو .

۳۲ مئلن کي نرنده ڪيائون

۳۳ اها ضرور ايندي پوءِ

۳۴ قيات جي اچڻ جو

۳۵ يعني ڪافرن تي آخرت

۾

۵۵ جيڪي انهن دنيا ۾

هئا ۽ سندن سزائون

۳۴ دنيا جي عذاب ۾

۶۰ جواسان ۾ طاعت ڇڏي

ويندو

۵۷ جيڪو توهان کي ان عذاب

ڪن بجائي سگهي

۶۱ پوءِ توهان ان جانشيدائي

ٿي ويو ۽ توهان بڻ ۾

حساب جو انڪار ڪري ڇڏيو

۶۱ يعني هاڻي انهن کان

هي به مطلب نه آهي ته اهي

توبه ڪري ۽ ايمان ۾

طاعت اختيار ڪري پنهنجي

ربي کي راضي ڪن

چيو ته ان ڏينهن

ڪر عذر

۽ توبه

ڏيو

آهي